דוחות כספיים ביניים

ליום 30 בספטמבר

2024

בניהול מיוחד

תוכן עניינים

1. כללי 1
2. אירועים והתפתחויות בתקופת הדוח 1
2.1 שיפור במצב האקטוארי 1
2.2 הבטחת היציבות בתשואות קרנות הפנסיה 1
2.3 קופת הפנסיה לעובדי הדסה - תשלום דמי גמולים בחסר (2.33%) 2
2.4 פס"ד קרן פרמיה 3
2.5 מינוי המנהל המיוחד למנהל מורשה לסלייס גמל 3
2.6 עדכון מערך הנחות הדמוגרפי 3
3. סיוע ממשלתי וגירעון אקטוארי 4
4. כרית ביטחון לקרנות 5
5. תיאור תמציתי של קרנות הפנסיה 6
5.1 מבנה ארגוני של קרנות הפנסיה 6
5.1.1 פירוט הקרנות 6
5.1.2 מינוי מנהל מיוחד 6
5.1.3 ועדת מנהלה 6
5.1.4 ועדת השקעות 7
5.1.5 ועדת ביקורת 7
6. תיאור הסביבה העסקית 8
6.1 סקירה מאקרו כלכלית 8
6.2 השפעת חוקים, תקנות והוראות חדשות על עסקי קרן הפנסיה 11
6.3 חוזרי ופרסומי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון 11
7. תוצאות הפעילות 12
7.1 נכסים נטו לפני סיוע (במיליוני ש"ח) 12
7.2 התחייבויות (במיליוני ש"ח) 13
7.3 התפתחות 13
7.4 דוח הכנסות (הפסדים) (במיליוני ש"ח) 14
7.5 דוח הוצאות (באלפי ש"ח) 15
7.6 ניתוח השקעות 16
7.7 איזון אקטוארי בקרנות 17
7.8 ההתחייבות האקטוארית 17
7.9 שכר ממוצע במשק (שמ"ב) 17
7.10 ווקטור ריביות 17
7.11 אופן חישוב הסיוע לקרנות 17
7.12 העלאת גיל פרישה לנשים 18
7.13 סיוע ממשלתי 18
8. תשואות קרנות הפנסיה (נומינלי ברוטו) 19
8.1 תשואה נומינלית ברוטו ינואר - ספטמבר 2024 19
8.2 תשואה נומינלית ברוטו ינואר-ספטמבר 2023 20
8.3 תשואה נומינלית ברוטו לשנת 2023 21
8.4 תשואה נומינלית ברוטו ומצטברת ל 3 שנים 22
9. השפעת גורמים חיצוניים 23
10. בקרות ונהלים 23

1. כללי

קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר הן "קופות גמל לקצבה" ו"קרנות ותיקות", כהגדרת המונחים בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן: "חוק הפיקוח גמל") ובתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד- 1964 (להלן: "תקנות מס הכנסה"), והן מאושרות ופועלות לפיהם.

מטרת קרנות הפנסיה הוותיקות היא לספק ביטחון סוציאלי לעמיתים.
הממשלה החליטה בחודש מרס 1995 על סגירתן של הקרנות להצטרפות עמיתים חדשים החל מיום 1.4.1995, בין היתר, בשל גירעונות עצומים שהצטברו בהן.

בשנת 2003 חוקקה הכנסת תיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הפיקוח"), במסגרתו התווסף לחוק הפיקוח פרק ז'1, אשר החיל תכנית הבראה בקרנות הפנסיה הוותיקות. בהתאם להוראות פרק ז'1 לחוק הפיקוח (סעיף 78ז), מינה המפקח על הביטוח מנהל מיוחד לקרנות, וקבע להן תקנון אחיד (סעיף 78ט לחוק), אשר הוראותיו החליפו את תקנוני הפנסיה של הקרנות ביום 1.10.2003.

הקרנות כולן הן גופים ללא כוונת רווח. כל משאביהן משמשים לתשלום קצבאות לעמיתים ולהוצאות התפעול. אין לקרנות הון עצמי, וכל כספיהן הם כספי העמיתים והגמלאים שהופקדו במשך שנים רבות והפירות שאלה הניבו, וכן כספי סיוע ממשלתי שהן מקבלות בהתאם לפרק ז'1 לחוק הפיקוח.

2. אירועים והתפתחויות בתקופת הדוח

2.1 שיפור במצב האקטוארי

ליום 30 בספטמבר 2024 הקרנות מציגות איזון אקטוארי לאחר רישום אומדן סיוע ממשלתי עתידי ישיר ונותר עודף סיוע ישיר העומד לזכות הקרנות בסך 9.6 מיליארד ש"ח. השיפור באיזון האקטוארי בתקופה המדווחת, נובע בעיקר מהעלייה בווקטור הריביות. יחד עם זאת השיפור במאזן האקטוארי של הקרנות ב-5 השנים האחרונות נובע בעיקר מעודף תשואה ביחס להנחות המודל האקטוארי.
עודף זה טרם חולק בין הקרנות וזאת עד לקביעת לוח סילוקין סופי בהתאם לסעיף 1.2.3(ג)(1)(ג)(ב), שהוטמע במסגרת סימן ג' של חלק 1 בפרק 2 לשער 5 בחוזר המאוחד ("מדידת התחייבויות").

לאור האמור לעיל, לתאריך הדוח לקרנות אין צורך בסיוע מכרית הביטחון.

נציין שלאחר תאריך המאזן ווקטור הריביות היה תנודתי אך שיעור השינוי המצרפי מתאריך הדוח ועד למועד פרסום הדוחות אינו מהותי.

2.2 הבטחת היציבות בתשואות קרנות הפנסיה

הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2024 כוללים את השפעת המעבר ממנגנון של רכישת אגרות חוב מיועדות בתשואה ריאלית שנתית של 4.86% לתקופה של 15 שנים, למנגנון הבטחת תשואה ריאלית שנתית של 5.15% לתקופה של 5 שנים (להרחבה בנושא המעבר למנגנון הבטחת תשואה ראה דוח מנהל מיוחד ליום 31 בדצמבר 2023).

ביום 1 בנובמבר 2022 נרשמה לראשונה ממדינת ישראל הבטחת תשואה על נכסים מנוהלים בסך 141 מיליון ש"ח, באחת מבין שמונה הקרנות וזו גם היתרה למועד הדיווח. נכון למועד הדיווח השיגה הקרן תשואה נמוכה מהתשואה המובטחת בשיעור של 5.15% ולכן נרשם נכס לקבל מהמדינה בגין הבטחת התשואה. נציין שלאחר מועד הדיווח נרשמה הבטחת תשואה בקרנות נוספות.

2.3 <u>קופת הפנסיה לעובדי הדסה - תשלום דמי גמולים בחסר (2.33%)</u>

בשנת 2006 הגישה קרן הדסה תביעה כנגד המעסיק הדסה, לאחר שלא הגדיל את הפרשותיו כמעסיק בשיעור של 1.5%, בהתאם להוראות שנקבעו במסגרת הסדר ההבראה לקרנות הוותיקות שעוגן בפרק ז'1 לחוק הפיקוח.

ביום 3 בינואר 2019 ניתן פסק דינו של בית הדין האזורי בירושלים. בהתאם לפסק הדין, התביעה התקבלה, ונקבע כי היה על הדסה להגדיל את הפרשותיה לקרן הדסה בהתאם לחוק הפיקוח החל משנת 2004, כך שהחל משנת 2007 ואילך שיעורן היה אמור להגיע לסך של 22.83% משכר עובדיה. כמו כן, הדסה חויבה בתשלום הוצאות של כ- 400 אלף ש"ח לקרן הפנסיה.
ביום 6 ביוני 2019 הוגש ערעור מטעם הדסה וביום 10 ביוני 2019 הוגשה בקשה מטעם הדסה לעיכוב ביצוע פסק הדין.

ביום 18 במאי 2023 ניתן פס"ד בבית הדין הארצי הדוחה את הערעור ומאשר את פסק דינו של בית הדין האזורי. הדסה חויבה בהוצאות בסך של 40,000 ש"ח לקרן ובסך של 15,000 ש"ח למדינה.
בעקבות מתן פסק הדין, הקרן פועלת לשם גביית החוב ולאכיפת התשלומים השוטפים והעתידיים של דמי הגמולים מצד הדסה.

להדסה עומדת האפשרות להגיש עתירה לבית הדין הגבוה לצדק כנגד פסק הדין של בית הדין הארצי. בהתאם להלכה הפסוקה של בית משפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, הוא אינו יושב כערכאת ערעור על פסקי דין של בתי הדין לעבודה ובמקרה של עתירות כנגדם הוא יתערב בהם אך ורק במקרים חריגים, אם נמצא כי מתקיימים שני תנאים מצטברים: קיומה של טעות משפטית-מהותית בהחלטה, וקיומם של שיקולי צדק, המחייבים התערבות שיפוטית. כאמור, הקרן פועלת לגביית דמי הגמולים החסרים, אך מאחר שנכון למועד הדוח לא קיימת ודאות באשר לגבייתם, טרם נרשמה הכנסה בדוחות הכספיים בגין סכומים אלו ודמי הגמולים העתידיים לא נכללו בחישוב ההתחייבות האקטוארית כפי שנרשמה במאזן הקרן.

בית הדין הארצי המליץ לצדדים בפסק דינו להידבר ביניהם במגמה להגיע לפתרון מוסכם. בהתאם לכך, החל מו"מ בין הצדדים.

קופת הפנסיה והדסה הסכימו ביום 6 במרס 2024 כי החל מיום 1 בינואר 2024 (משכורת ינואר 2024), שיעור דמי הגמולים שיועברו ע"י הדסה לקופת הפנסיה יעמוד על 15.83% (חלק מעסיק), כאשר מדובר בהסכמת ביניים שאין בה כדי לגרוע מזכויות וטענות הצדדים ומההסכמה שגיבשו לפיה קופת הפנסיה לא תעלה כנגד הדסה טענת שיהוי בתקופת המו"מ המתנהל ביניהן ליישום פסק הדין הארצי, אך בכל מקרה לא למעלה מ- 6 חודשים מיום 14 בינואר 2024, לפי המוקדם מבין השניים. תקופת המו"מ הוארכה עד ליום 31 במרץ 2025.

נציין שהחל מחודש ינואר 2024 משולמים דמי הגמולים, כאמור, כסדרם.

נכון למועד פרסום הדוחות, המו"מ בין הצדדים ממשיך להתנהל.

2.4 <u>פס"ד קרן פרמיה</u>

ארגון גמלאי אגד והעומד בראש הארגון, הגישו במהלך חודש נובמבר 2015, תביעה לבית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב נגד קרן הגמלאות של אגד (הקרן) והמפעל (אגד). בתביעתם דרשו התובעים לקבוע כי ההפרשות והצבירה בגין רכיב הפרמיה הממוצעת הן כספי קרן הפנסיה לכל דבר ועניין. לחילופין, וככל שהסעד הראשון יידחה, דרשו התובעים לחייב את אגד להשלים את הכספים החסרים בחשבון הפרמיה הממוצעת וכן לחייב את קרן הגמלאות של אגד לחדול מגביית דמי הניהול השוטפים תוך השבת דמי הניהול שנגבו על ידה בעבר.
הקרן הגישה כתב הגנה במסגרתו הובאה עמדת הקרן כי חשבון הפרמיה הממוצעת לא היה מעולם חלק מקרן הפנסיה אלא פעל מחוץ לקרן הפנסיה ובנפרד ממנה.
במסגרת ההליך המשפטי הוגשה עמדה של הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, אשר תמכה בעמדת הקרן.

ביום 30 בדצמבר 2020 ניתן פסק דינו של בית הדין האזורי לעבודה בו נדחתה התביעה תוך קבלת מלוא עמדתה של הקרן.
ארגון הגמלאים הגיש ערעור על פסק הדין בבית הדין הארצי לעבודה ביום 31 בינואר 2021.

ביום 14 באוקטובר, 2023 ניתן פסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה בערעור. בית הדין הארצי אישר את קביעות בית הדין האזורי לפיהן הסדר הפרמיה אינו ולא היה חלק מהפנסיה התקנונית ולא נכלל בתקנון הפנסיה. נקבע, כי זהו הסדר חיצוני שנוהל עשרות שנים בדרך לא דרך ושיש להסדירו. נקבע, כי בעניין דמי הניהול שנגבים על ידי הקרן בעד שירותי הניהול והשלמות יוחזר הדיון לבית הדין האזורי.

בחודש דצמבר 2023 הגישו התובעים הודעה לבית הדין האזורי לעבודה במסגרתה ביקשו לסגור את התיק בבית הדין האזורי, מתוך הנחה שנושא דמי הניהול יסוכם במסגרת ההליך להסדרת קרן הפרמיה, והם שומרים על זכותם להגיש תביעה בעניין זה, אם העניין לא יוסדר לשביעות רצונם. הקרן פועלת להסדרת קרן הפרמיה כקופת גמל או בדרך חוקית אחרת.

2.5 <u>מינוי המנהל המיוחד למנהל מורשה לסלייס גמל</u>

בנוסף לתפקידו כמנהל המיוחד של קרנות הפנסיה שבהסדר, מונה אפי סנדרוב למנהל מורשה לחברת סלייס גמל בע"מ מתאריך 26 בדצמבר 2023.

ביום 26 בפברואר 2024 אישר הממונה על שוק ההון מתן שירותים חיצוניים ומסגרת תקציב לחברת סלייס גמל בע"מ על ידי "עמיתים – קרנות הפנסיה הוותיקות" או כל שותפות אחרת שלה או תאגיד אחר שבשליטתן. בהתאם לאישור הממונה, מסגרת ההתקשרות תובא לאישור ועדת ההנהלה של סלייס גמל וועדת מינהלה של קרנות הפנסיה הוותיקות.

חברת סלייס גמל בע"מ (בניהול מורשה) רוכשת מעמיתים שירותים מסויימים וזאת במקביל לפעילות המבוצעת על ידי צוות העובדים של סלייס. עלות השירותים הנרכשים אינה מהותית ביחס לפעילות הקרנות.

2.6 <u>עדכון מערך הנחות הדמוגרפי(לעדכן)</u>

ביום 24 ביולי 2024 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2024-9-5 "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ובקרנות הפנסיה" במסגרתו עודכנו הנחות שיעורי התמותה.

הוראות החוזר יושמו ברבעון הנוכחי והשפעתן הינה קיטון של ההתחייבות הפנסיונית בכ- 0.2%.

3. סיוע ממשלתי וגירעון אקטוארי

בהתאם להוראות חוק הפיקוח, מעבירה הממשלה לקרנות סיוע ממשלתי בסך 78.3 מיליארד ש"ח צמוד למדד המחירים לצרכן של דצמבר 2003 ונושא ריבית שנתית בשיעור של 4%.
במאזן האקטוארי הוקצה הסיוע כך ששיעור הגירעון ביחס להתחייבויות הפנסיוניות ברוטו הוא זהה בכל אחת מהקרנות הוותיקות שבהסדר. שיטת חלוקה זו היא בתיאום ואישור הממונה על שוק ההון.

מעת לעת מתקבל מהאוצר מכתב בנושא "תזרים מזומנים לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר" הכולל לוח תזרים מזומנים מעודכן של הסיוע הממשלתי הישיר בהתאם למצבן האקטוארי של הקרנות המשקף את האמור לעיל בעניין חלוקת הסיוע בין הקרנות הוותיקות שבהסדר.

ככל שכלל נכסי הקרן, לרבות הסיוע הממשלתי, לא יספיקו לכיסוי מלוא סכום הגירעון האקטוארי, או ככל שיתקיים עודף אקטוארי, יופעל מנגנון האיזון האקטוארי הקבוע בהוראות התקנון האחיד וזאת אם הגירעון או העודף האקטוארי הם בשיעורים הקבועים לעניין הפעלת המנגנון לפי הוראות התקנון. רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן: "רשות שוק ההון") פרסמה ביום 3 למרס 2015 הבהרה, לפיה בכוונתה לקבוע בהוראות הממונה לדיווח כספי לקרנות פנסיה וותיקות, שינוי באופן הדיווח על התחייבויות ונכסי הקרן, כך ששיעור הגירעון או העודף המוצג במאזן יהיה זהה לשיעור השינוי הנדרש בהתחייבויות הקרן לשם איזון, רשות שוק ההון הבהירה כי יש להפעיל את מנגנון האיזון רק אם שיעור השינוי הנדרש בהתחייבויות הקרן לשם איזון הקרן, עולה על השיעור הקבוע בתקנון, וזאת במובחן משיעור הגירעון המוצג במאזן.

על פי הוראות התקנון, אם הגירעון האקטוארי יעלה על 5% מסך כל ההתחייבויות של הקרן, או ככל שייווצר גירעון אקטוארי בסכום העולה על 3% מההתחייבויות במשך שלוש שנים ברציפות, על קרן הפנסיה, בכפוף לאישורו של המפקח על הביטוח, להפעיל את מנגנון האיזון האקטוארי, כך שיופחתו זכויות המבוטחים, הפנסיונרים והשאירים, בהתאם לחלוקה שתקבע הקרן לעניין זה, בגובה יתרת הגירעון.

יצוין כי באופן דומה, ככל שייווצר עודף אקטוארי בשיעור שיעלה על 5% מסך כל התחייבויות הקרן, תהיה רשאית הקרן, בכפוף לאישור המפקח על הביטוח, להגדיל את זכויות המבוטחים, הפנסיונרים והשאירים בהתאם לחלוקה שתקבע הקרן לעניין זה, בגין היתרה שעולה על 5% מסך כל התחייבויות הקרן כאמור.

מנגנון האיזון האקטוארי כולל הוראה נוספת לפיה ככל שגירעון הקרן עולה על 0.65% מסך התחייבויותיה וזאת בשל הגדלת התחייבויות הנובעות מתיקון התקנון או שינוי בהוראות הדין, תהיה הקרן רשאית להפעיל את מנגנון האיזון האקטוארי, בכפוף לאישור המפקח על הביטוח.

גובה הגירעון או העודף האקטוארי עשוי להשתנות בשל שינויים שיחולו בהנחות האקטואריות ובגורמים נוספים המובאים בחשבון בעריכת המאזנים האקטואריים ובמיוחד בגין שינויים שחלים בשיעורי ריבית ההיוון.
סדרת שיעורי ריבית ההיוון נקבעת על פי שערי היוון מצוטטים על ידי חברה מצטטת שנבחרה לצורך כך על ידי משרד האוצר (להלן: "ווקטור הריביות").

היוון לפי ווקטור הריביות מתבצע על ידי היוונם של תשלומים והכנסות עתידיים של הקרנות בכל תקופה לפי הנחת שיעורי תשואה חסרת סיכון ריאלית הצפויה לתקופה הנבחנת.
שינויים קטנים יחסית בווקטור הריביות גורמים לשינויים גדולים בערך הנכסים וההתחייבויות, וכתוצאה מכך משפיעים באופן ניכר על היווצרות גירעון אקטוארי או עודף אקטוארי.

ליום 30 בספטמבר 2024 הקרנות מציגות איזון אקטוארי לאחר רישום אומדן סיוע ממשלתי עתידי ישיר ונותר עודף סיוע ישיר העומד לזכות הקרנות בסך 9.6 מיליארד ש"ח. עודף זה טרם חולק בין הקרנות וזאת עד לקביעת לוח סילוקין סופי.

4. כרית ביטחון לקרנות

בנוסף לסיוע הממשלתי המפורט בפרק 3 לעיל ועל מנת להגן על עמיתי וגמלאי הקרנות הוותיקות שבהסדר מפני תנודתיות בתשואות, הודיע משרד האוצר לוועדת הכספים של הכנסת ביום 19 במאי 2003 כי תועמד כרית ביטחון לקרנות.

על מנת להבטיח שימוש מיטבי בכרית הביטחון האמורה, הקים שר האוצר ועדה ציבורית לבחינת אופן השימוש בכרית הביטחון (להלן: "הוועדה הציבורית"). ביום 17 באוגוסט 2011 הגישה הוועדה הציבורית את הדוח הסופי שלה לשר האוצר.

ביום 29 לינואר 2017 פורסם בספר החוקים תיקון מס 33 לחוק. במסגרת תיקון זה נוסף לחוק סעיף 78טו1, אשר מעגן בחקיקה את נושא "כרית ביטחון כללית לקרנות וותיקות שבהסדר".

החוק כולל, בין היתר, הוראות לעניין חישוב הסכומים שיוקצו לקרנות הפנסיה, בהתקיים התנאים הקבועים לכך, ובאופן התואם את המלצות הוועדה הציבורית, כפי שבאו לידי ביטוי בנוסחה 10 לדוח הוועדה.

בהתאם להוראות החוק, הסכום המרבי שיוקצה לכרית הביטחון יעמוד על סכום של 11.32 מיליארד ש"ח.
סכום זה יעודכן לפי שיעור השינוי שחל במדד לעומת מדד חודש דצמבר 2008, ובתוספת ריבית בשיעור של 3.48% לשנה מהמועד האמור. כן נכללת בחוק הוראה, ולפיה תקרת כרית הביטחון תותאם לירידה הצפויה בהתחייבויות הקרנות בשל תשלום קצבאות, וזאת בהתאם למנגנונים שונים הקבועים בחוק, ובכפוף לסייגים הקבועים בחוק לעניין זה. עוד נקבע בחוק כי כל סיוע נוסף שיינתן לקרנות הוותיקות שבהסדר לאחר מועד קבלת התיקון המוצע, ככל שיינתן, יבוא על חשבון כרית הביטחון, כך שסכום הסיוע הנוסף יופחת מכרית הביטחון.

ערך הפיצוי העתידי, ליום המאזן, בגין כרית הביטחון מחושב בהתאם לאמור בחוק, כהפרש שבין :

- גירעון אקטוארי ליום המאזן, כאשר הריבית חסרת הסיכון הינה לפי ווקטור הריביות ליום המאזן.
- גירעון אקטוארי ליום המאזן, כאשר הריבית חסרת הסיכון הינה לפי ריבית קבועה בשיעור 4%.

בחוק נקבע גם כי השימוש שיעשו הקרנות בכל שנה בכרית הביטחון תהיה עד לאיפוס הגירעון ולא תיצור עודף.

בהתאם לאמור בחוק, השווי המתואם ליום 30 בספטמבר 2024 של תקרת כרית הביטחון לכל הקרנות הוותיקות שבהסדר הוא כ-25,187 מיליון ש"ח.

בהתאם לקבוע בסעיף 78טו1(ג) לחוק, מחשבים את סכום הכרית באופן הבא:

(א) צבירת העבר - סעיפים קטנים (1) עד (4) קובעים את אופן החישוב של הסכום שהצטבר משנת 2009 ועד מועד המאזן, של הגירעון שנוצר בשל ההפרש בין ריבית חסרת סיכון לבין ריבית שנתית צמודה למדד של 4% ובגין אותה התקופה. צבירת העבר מכרית הביטחון, נכון ליום המאזן, עומדת על סך של 79,042 מיליון ש"ח. יצוין כי סכום הניצול מתוך הכרית בפועל לא יעלה על תקרת הכרית לפי האמור בחוק כמצויין לעיל.

(ב) צבירת העתיד - סעיף קטן (5) קובע את אופן החישוב של הסכום שייצבר בגין העתיד, מהשנה שלאחר שנת המאזן ועד מימוש מלוא התחייבויות הקרנות לעמיתיהן.

(ג) סעיף קטן (6) קובע את אופן החישוב של קיזוז הסכומים שיתקבלו במסגרת מימוש כרית הביטחון. נכון למועד המאזן, טרם התקבל סכום כלשהו במסגרת מימוש כרית הביטחון. הסכומים אמורים להתקבל לאחר אזילת נכסי הקרנות וכנגד התשלומים לעמיתים.

ליום 30 בספטמבר 2024, הקרנות מאוזנות לפני שימוש בכרית הביטחון ולכן לא נרשם בדוחות הכספיים סכום לקבל מכרית הביטחון וזאת לעומת ניצול של 8,175 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2023 ו-4,380 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023.

5. תיאור תמציתי של קרנות הפנסיה

5.1 מבנה ארגוני של קרנות הפנסיה

שמונה הקרנות הוותיקות שבהסדר פועלות יחד תחת תקנון אחיד החל משנת 2003.

5.1.1 פירוט הקרנות

קרנות מאוגדות כחברות בע"מ

מבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ (בניהול מיוחד)
קרן הגמלאות המרכזית על עובדי הסתדרות בע"מ (בניהול מיוחד)
קרן הגמלאות של חברי אגד בע"מ (בניהול מיוחד)
קופת הפנסיה לעובדי הדסה בע"מ (בניהול מיוחד)
נתיב קרן הפנסיה של פועלי ועובדי מפעלי משק ההסתדרות בע"מ (בניהול מיוחד)

קרנות מאוגדות כאגודות שיתופיות

קרן מקפת מרכז לפנסיה ותגמולים אגודה שיתופית בע"מ (בניהול מיוחד)
קרן ביטוח ופנסיה לפועלים חקלאיים ובלתי מקצועיים בישראל א.ש. בע"מ (בניהול מיוחד)
קרן הביטוח והפנסיה של פועלי בניין ועבודות ציבוריות אגודה שיתופית בע"מ (בניהול מיוחד)

5.1.2 מינוי מנהל מיוחד

החל מיום 1 באוגוסט 2021 מכהן מר אפי סנדרוב כמנהל מיוחד של כל הקרנות הוותיקות שבהסדר.
בהתאם להוראות סעיפים 78(ו) ו-70(ב) לחוק הפיקוח, מוקנים למנהל המיוחד "כל הסמכויות והתפקידים שיש למנהל עסקים במבטח, לדירקטוריון שלו, לוועדות הדירקטוריון שלו ולדירקטורים שלו...".

5.1.3 ועדת מנהלה

לפי הוראות חוק הפיקוח, מונתה ועדת מנהלה לכלל הקרנות הוותיקות שבהסדר.
הסמכויות הנתונות לוועדת המנהלה בהתאם לסעיף 72(ד) לחוק הפיקוח, הינם מינוי רואה חשבון ואישור דוחות כספיים.
הוועדה מונתה ב 16 לספטמבר 2019.
בתאריך 18 באוקטובר 2021 מונה רו"ח דרור יעקובסון ליו"ר המנהלה לאחר שהחליף את פרופסור שלומית זוטא שהחליטה לסיים את תפקידה.
כהונתם של חברי הוועדה הוארכה עד ליום 16 בספטמבר 2025.

חברי וועדת המנהלה:

יו"ר הוועדה - מר דרור יעקובסון
חברת ועדת - גברת ג'קי סטרומינגר
חבר ועדה - פרופ' זיו רייך

5.1.4 ועדת השקעות

לפי הוראות סעיף 11 לחוק הפיקוח גמל, על דירקטוריון של חברה מנהלת למנות ועדת השקעות לכל קופת גמל שבניהול החברה, ורשאי הדירקטוריון למנות ועדת השקעות אחת למספר קופות גמל כאמור.
החל משנת 2022 פועלת ועדת השקעות אחת לכל הקרנות.

ועדת השקעות מאוחדת של קרנות הפנסיה וקופות גמל: [1]
יו"ר הוועדה ונציג חיצוני מר יואל נווה
נציגה חיצונית – גב' מיכל נוי
נציג חיצוני – מר דודו זקן
נציג חיצוני- מר דרור נגל
נציג חיצוני - מר אורי קויאטק
נציג חיצוני- מר איציק בצלאל
המנהל המיוחד – מר אפי סנדרוב

5.1.5 ועדת ביקורת

ועדת ביקורת מונתה על ידי הממונה על שוק ההון ביום 1 במרס 2008.
הוועדה מונה שני חברים חיצוניים:
יו"ר הוועדה - מר איתן השחר.
חבר ועדה - מר יוסי בהיר.

[1] הקרנות הוותיקות שבהסדר וכן קופות הגמל שבניהולן מהוות "קבוצת משקיעים" כהגדרתה בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012.

6. תיאור הסביבה העסקית

6.1 סקירה מאקרו כלכלית

הכלכלה העולמית

הפעילות הכלכלית הגלובלית המשיכה במגמת התרחבות ברבעון השלישי של 2024, עם תחזית לצמיחה שנתית של כ-3.2% (**IMF** אוקטובר 2024). בארה"ב ברבעון השלישי הצמיחה בתמ"ג היתה חיובית בשיעור של 2.8% וזאת בהמשך לצמיחה דומה ברבעון השני. שוק העבודה בארה"ב חווה עליה מתונה באבטלה, לכ-4.2% ברבעון השלישי לעומת 4% ברבעון שני כאשר האבטלה ירדה לקראת סוף התקופה ל-4.1%. נתונים אלו תומכים בהערכה לאופטימיות זהירה לגבי "נחיתה רכה" בארה"ב, עם האטה מבוקרת בצמיחה לצד שמירה על רמת תעסוקה גבוהה.

כלכלת גוש האירו המשיכה להתרחב בקצב מתון ברביע השלישי עם צמיחה שנתית מוערכת של כ-0.8% בהמשך לגידול של 0.6% במונחים שנתיים ברביע השני. הירידה בעלויות האנרגיה וירידת האינפלציה תמכו בצמיחה. שיעור האבטלה בגוש האירו נותר יציב על רמה של 6%. בגוש האירו צפויה השנה צמיחה נמוכה בשיעור של 0.8% וצמיחה של 1.2% בשנת 2025 (**IMF** אוקטובר 2024).

ברבעון השלישי של 2024 נמשכה מגמת ההתמתנות באינפלציה העולמית, עם ירידה ניכרת הן בארה"ב והן בגוש האירו. בארה"ב, מדד המחירים לצרכן **(CPI)** ירד מ-3.5% במרס ל-3.0% ביוני, והמשיך לרדת ל-2.4% בספטמבר – הרמה הנמוכה ביותר מאז מרס 2021. למרות הירידה, מדדי הבסיס **(core index)** נותרו גבוהים (מעל 3%), במיוחד במחירי השירותים כמו דיור ותחבורה, שממשיכים לעלות. בגוש האירו נמשכה מגמת הירידה באינפלציה הודות לירידת מחירי האנרגיה. המדד הכללי ירד מ-2.2% באוגוסט ל-1.7% בספטמבר, אך מדד הליבה עלה ב-3.3%. האינפלציה בבריטניה נותרה גבוהה יחסית למדינות היבשת עם שיעור האינפלציה שנתי של 2.6% ואינפלציית ליבה של כ-4.0%.

לאור הירידה בסביבת האינפלציה, בחודש ספטמבר הוריד הפד בארה"ב את ריבית הבסיס ב-0.5% ל 5% האחוז וצפוי להוריד שוב בנובמבר ודצמבר בשיעורים של 0.25%. הבנק המרכזי האירופי (**ECB**) הוריד את שלושת הריביות המרכזיות שלו ב-0.25% בחודש אוקטובר 2024, בהתאם לתחזיות, לאחר מהלכים דומים בספטמבר וביוני. בעקבות ההחלטה, ריבית הפיקדונות עומדת כעת על 3.25%, ריבית הפעולות העיקריות למימון מחדש על 3.40%, וריבית האשראי השולי על 3.65%. הבנק המרכזי בבריטניה הוריד את הריבית ב-0.25% האחוז (מ-5.25% ל-5%). מרבית התחזיות מצביעות על המשך הורדת הריבית בשנת 2025 לעבר רמות הנחשבות ריבית ניטרלית עבור הפד (3%) והבנק המרכזי האירופי (2%).

הפעילות הכלכלית בישראל

לאחר ירידה חדה בתוצר ברביע הרביעי של 2023 בעקבות המלחמה, חלה התאוששות ברביע הראשון שנמשכה בצורה מתונה מאוד גם ברביע השני עם צמיחה של 0.3% במונחים שנתיים. אינדיקטורים לרביע השלישי מצביעים על המשך התרחבות התוצר כתוצאה מגידול מואץ בייצוא התעשייתי בשיעור רבעוני של 8.8% והתרחבות הצריכה הפרטית. המדד המשולב של בנק ישראל עלה בחודש אוגוסט בכ-0.2% ובחודש יולי עלה בכ-0.1%, זאת לאחר שברבעון השני המדד נותר כמעט ללא שינוי. המאזן המצרפי של סקר המגמות בעסקים של הלמ"ס לחודש ספטמבר המשיך לשהות ברמה נמוכה מערב המלחמה, אם כי ציפיות המגזר העסקי קדימה הצביעו על שיפור מסוים בחודשים הקרובים. התמרון בלבנון, שהחל בסוף חודש ספטמבר, והרחבת ירי הטילים עד מעבר לעיר חיפה מגבירים מאוד את הסבירות לירידה חדה בתוצר ברביע הרביעי של שנת 2024. כתוצאה מכך, עדכן משרד האוצר את אומדן הצמיחה לשנת 2024 לכ-0.4% ירידה משמעותית ביחס ל-1.1% שצפה בחודש ספטמבר.
תחזיות הצמיחה למשק הישראלי בשנים 2024 ו-2025 ירדו לאחרונה. לפי תחזיות של משרד האוצר, בנק ישראל וקרן המטבע הבינלאומית IMF, שפורסמו בחודש אוקטובר, המשק הישראלי יצמח בשיעור של 0.4%-0.7% בשנת 2024 ובשיעור של 2.7%-4.3% בשנת 2025 המשקף ירידה לעומת התחזיות הקודמות שעמדו על כ-1.5%-1.9% בשנת 2024 ו-4.2%-5.4% בשנת 2025.

שוק העבודה

ברבעון השלישי של 2024, שוק העבודה נותר הדוק, עם שיעור אבטלה של 2.7% בחודש אוגוסט ושיעור אבטלה של 2.9% בחודש ספטמבר, שיעור האבטלה המורחב עלה בחודש ספטמבר ל-5%, רמות הדומות ואף נמוכות ביחס לאלו שלפני תחילת המלחמה. מספר המשרות הפנויות – מדד לביקוש לעובדים בשוק העבודה – נותר ללא שינוי בחודשים יולי ואוגוסט ביחס לרביע שני, מה שמסמן האטה מסוימת בגידול בביקוש לעובדים. שוק העבודה ההדוק נובע ממחסור בעובדים עקב היעדרם של עובדים פלשתינאים, עובדים במילואים, מפונים לא עובדים וירידה בהשתתפות בשוק העבודה עקב השפעות המלחמה. בעקבות זאת, השכר עלה בקצב שנתי של כ-7%-6% במהלך הרביע השני, אם כי חלה האטה מסוימת בקצב העלייה במהלך הרביע השלישי. העלייה בשכר יוצרת לחצים אינפלציוניים, שמחריפים אם העלייה בשכר נמשכת לאורך זמן ומתגברת על העלייה בפריון.

אינפלציה ומדיניות מוניטרית

מדד המחירים לחודש ספטמבר ירד ב-0.2% לאחר עליה של 0.9% בחודש אוגוסט ו-0.6% בחודש יולי. שיעור האינפלציה השנתי ירד במקצת בחודש ספטמבר ל-3.5% לעומת 3.6% בחודש אוגוסט אולם רשם עליה משמעותית ביחס לחודשים קודמים – 3.2% ביולי ו- 2.9% ביוני - והוא גבוה מהגבול העליון של יעד האינפלציה (3%). האינפלציה במשק הושפעה בחודשים האחרונים, בין היתר, מעליה חריגה במחירי הפירות והירקות (15.7%) בשל גישה מוגבלת לשטחים חקלאים ומחסור בעובדים, מעליה בסעיף המזון (4.7% ביחס לרמה לפני שנה) ומעליות במחירי מוצרים מבוקרים (דלק, תחבורה, מיסים על סיגריות וטבק). בנוסף, תמכו בעליית האינפלציה עליות השכר עקב מחסור בעובדים, שיבושים בסחר בעיקר בייבוא, עליית מחירי ההובלה והביטוח, ופיחות בשקל. מדד הדיור במדד המחירים, המהווה אינדיקציה למחיר שירותי הדיור (שכר דירה עצמי) עלה בכ-0.2% ובכ-2.8% ביחס לתקופה המקבילה לפני שנה. יצוין, כי שכ"ד עבור שוכרים אשר חידשו חוזה עלה ב-2.4% ועבור שוכרים חדשים (דירות במדגם בהם הייתה תחלופת שוכר) ב-4.1% (לעומת 5.3% בחודש קודם). אלו הם עדיין שיעורים נמוכים ביחס לשנה קודמת ועם זאת, גם בהם ניכרת עליה. מחירי הדירות (שאינם נכללים במדד המחירים) עלו ביולי-אוגוסט (מחירי הדירות מבוססים על נתוני מס שבח ומדווחים בפיגור) ב-0.3%, האטה יחסית לחודשים קודמים ובכ-6% ביחס לשנה קודמת. המשך העלייה במדד הדיור (מחירי חוזי שכ"ד מתחדשים) בהלימה לעליה במחירי הדירות תאיץ את קצב העלייה במדד המחירים לצרכן עקב המשקל הגבוה של דיור בסל ההוצאה הממוצע של הצרכן.
בראשית השנה, בכדי לתמוך בפעילות הכלכלית על רקע הזעזוע שחווה המשק מפרוץ מלחמת "חרבות ברזל", הפחית בנק ישראל את הריבית בשיעור של 0.25% לכדי 4.5%. מאז נותרה הריבית ללא שינוי. לפי תחזית בנק ישראל העדכנית (אשר פורסמה בחודש אוקטובר) הריבית צפויה להיוותר ברמה של 4.5% עד לרבעון השלישי של שנת 2025.

המדיניות הפיסקלית

ההוצאה של הממשלה התרחבה מאוד ברבעון האחרון של 2023, על רקע פרוץ מלחמת "חרבות ברזל". התרחבות זו נמשכה גם בשלושת הרבעונים הראשונים של 2024. ברבעון השלישי של השנה הסתכמה ההוצאה הממשלתית ב-149.9 מיליארד ש"ח, לעומת 154 מיליארד ש"ח ברבעון השני ו-147 מיליארד ש"ח ברבעון הראשון. בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2024 סך ההוצאה הממשלתית הסתכם לכ-450.1 מיליארד ש"ח, לעומת כ-343.2 מיליארד ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד (עלייה של כ-31.2%).
הכנסות המדינה הסתכמו ברבעון השלישי בכ-120.5 מיליארד ש"ח, לעומת כ-117 מיליארד ש"ח ברבעון השני וכ-121 מיליארד ש"ח ברבעון הראשון. הכנסות הממשלה הסתכמו לכ-357.3 מיליארד ש"ח בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2024 וזאת לעומת כ-339.2 מיליארד ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד (עלייה של כ-5.4%).
בפעילות הממשלה נרשם מתחילת השנה ונכון לסוף חודש ספטמבר 2024, גירעון מצטבר של כ-92.8 מיליארד ש"ח, כאשר בספטמבר גדל הגירעון בכ-8.8 מיליארד ש"ח. ב-12 החודשים שהסתיימו בספטמבר 2024, נרשם גירעון מצטבר של כ-165.8 מיליארד ש"ח המהווה 8.5% מהתוצר, גבוה מהיעד של 6.6% שאושר לכל שנת 2024.

הגירעון צפוי להמשיך להיות גבוה בשנים 2024 ו-2025. לפי תחזית בנק ישראל שפורסמה בחודש אוקטובר, הגירעון בתקציב הממשלה צפוי להיות 7.2% בשנת 2024 ו-4.9% בשנת 2025. עוד לפי תחזית בנק ישראל החוב הציבורי צפוי לעלות לרמה של כ-68% מהתוצר בשנת 2024 ולכ-69% מהתוצר בשנת 2025.
קרן המטבע הבינלאומית (IMF) עדכנה בחודש אוקטובר את תחזית הגירעון של ממשלת ישראל לשנת 2024 לרמה של 9%, הרמה הגבוהה ביותר במערב כולו. בשנת 2025 ה-IMF צופה שישראל תסיים את השנה עם גרעון של 5.4%.

להמשך הלחימה ולעליית המדרגה בעימות מול איראן יש השפעות מיידיות וארוכות טווח על הגרעון התקציבי והפעילות הכלכלית במשק הישראלי. בהתאם לכך סוכנות הדירוג S&P הפחיתה בחודש אפריל 2024 את דירוג האשראי של ישראל ל-(+A) מ- (-AA) וביצעה הפחתת דירוג נוספת באוקטובר 2024 לרמה של A, כאשר הוסיפה תחזית דירוג שלילית. דירוג האשראי של Moody's הופחת בחודש פברואר 2024 מדירוג של-A1 לדירוג A2 ובחודש ספטמבר 2024 הופחת בשתי רמות נוספות לרמה של Baa1, כאשר תחזית הדירוג נותרה שלילית. בתאריך 12 באוגוסט 2024 סוכנות הדירוג Fitch הורידה את הדירוג של ישראל מרמה של (+A) ל- (A) עם תחזית שלילית.

השווקים הפיננסיים בעולם ובישראל

המומנטום הכלכלי של הרבעון הראשון של 2024 נמשך גם לתוך הרבעון השני ושלושת החודשים של הרבעון השני היו לרוב עוד תקופה חיובית עבור שוקי המניות בארה"ב ובעיקר למניות הטכנולוגיה, תוך שמירה על רמת התנודתיות. מגמה זו נמשכה גם ברבעון השלישי ובמהלך חודש אוקטובר. באירופה, המומנטום הכלכלי נותר חיובי גם הוא, כאשר ההשפעות של זעזוע יוקר המחיה המשיכו להתמתן.
מדד ה-S&P500 עלה ברבעון השלישי בכ-5.5% ומתחילת השנה בכ-20.8%. מדד הנאסד"ק עלה ברבעון השלישי בכ- 2.6% ומתחילת השנה בכ-21.2%. מדד המניות הגלובלי ה-MSCI ACWI, עלה ברבעון השלישי בכ-6.6% במהלך הרבעון השני ובכ-18.6% מתחילת השנה. התנודתיות נותרה נמוכה כאשר מדד ה-VIX המהווה אינדיקציה לתנודתיות בשוק המניות, חתם את הרבעון השלישי ברמה של 16.7 לעומת 12.5 בסוף 2023. מדד המניות המוביל באירופה, ה-Euro Stoxx 600 עלה ברבעון השלישי בכ- 2.0% ומתחילת השנה בכ-9.2%.

בסוף הרבעון השלישי נסחרה איגרת החוב של ממשלת ארה"ב לתקופה של 10 שנים בתשואה לפדיון של 3.8%, לעומת 4.4% בסוף הרבעון השני, 4.20% בסוף הרבעון הראשון ו-3.9% בסוף 2023. נכון לסוף אוקטובר 2024 נסחרה בתשואה לפדיון של 4.3%.

לאחר ההודעה על נצחונו של טראמפ בבחירות לנשיאות ארה"ב בתחילת נובמבר, מדדי הבורסות בארה"ב ובעולם זינקו, זאת כאשר ה-S&P500 התחזק בכ-2.5%, הנאסד"ק הוסיף כ-3% לערכו והדאו ג'ונס זינק בכ-3.6%, כאשר שלושת המדדים קבעו שיאים חדשים. בנוסף, תשואות האג"ח של ארה"ב ל- 10 שנים עלו מ- 4.28% ל- 4.43% ביום ההכרזה על נצחונו של טראמפ.

התמונה בבורסה בתל אביב הייתה דומה למגמות העולמיות ברבעון השלישי של 2024. לראיה מדד הדגל ת"א 35 עלה בכ-7% ברבעון השלישי ובכ-13.8% מתחילת השנה.
לאחר תאריך המאזן, המשיכה הבורסה בישראל את המגמה החיובית ועלתה ב 7% נוספים כך שמתחילת שנה עלה מדד ת"א 35 כ 20%.

תשואת אג"ח ממשלתית צמודה למדד ל-10 שנים נסחרה בחודש ספטמבר בשיעור תשואה לפדיון של 2.2%, ירידה קלה לעומת חודש יוני (2.22%), אך גבוה משיעור התשואה לפדיון בחודש דצמבר 2023 (1.54%).
בזירת המט"ח, ברבעון השלישי התחזק השקל אל מול הדולר בכ-1.3%, אך נחלש אל מול האירו בכ-3.1%. מאז תחילת השנה נחלש השקל מול הדולר בכ-2.2% ומול האירו בכ-3.3% וביחס לסוף ספטמבר 2023, לפני המלחמה בכ2.4% מול האירו והתחזק ב-3% ביחס לדולר. גורמי הבסיס (**fundamentals**) ביחס לשקל נותרו חיוביים עם עודף גבוה בחשבון השוטף ברביע השני של השנה, רמה גבוהה של ייצוא שירותי היי טק (למרות הירידה בקצב הגידול), ייצוא ביטחוני והמשך השקעות זרות בהיי טק הישראלי. אלו פועלים כנגד המשך המגמה של הגדלת החשיפה של גופים מוסדיים להשקעות בחו"ל במטרה להקטין את סיכוני שער החליפין, משיכת כספים על ידי ישראל לחו"ל וגירעון ממשלתי גבוה.

6.2 <u>השפעת חוקים, תקנות והוראות חדשות על עסקי קרן הפנסיה רגולציה+ משפטית</u>

6.2.1 פרסום צו שירות מידע פיננסי (דחיית יום התחילה של החוק לעניין מקור מידע שהוא גוף מוסדי או בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי), התשפ"ד-2023, שאושר ע"י ועדת הכלכלה של הכנסת ביום 13 בנובמבר 2023, במסגרתו נדחה יום התחילה לעניין סל המידע על אודות אשראי של מקור מידע שהוא גוף מוסדי כך, שיום התחילה כאמור בסעיף 79(ב)(4)(א) לחוק לעניין גופים שאינם תאגידים יהיה ביום 14 במאי 2024 (במקום יום 14 בנובמבר 2023), ויום התחילה כאמור בסעיף 79(ב)(4)(ב) לעניין חשבונות של תאגידים, יהיה ביום 15 בנובמבר 2024 (במקום יום 14 במאי, 2024).
ברקע פרסום הצו, פורסמה טיוטת <u>תקנות שירות מידע פיננסי (סייגים לחובת מתן הגישה למידע פיננסי), התשפ"ד-2023, המבקשת להחריג</u> את הקרנות הוותיקות מתחולת הוראות חוק שירות מידע פיננסי, תשפ"ב-2021, החלות על מקורות מידע פיננסי, וזאת בין היתר בנימוק לכך שההוצאות התפעוליות הכרוכות ביישום החוק, ממומנות מכספי העמיתים, בשים לב לכך שאין לקרנות הוותיקות הון עצמי. במסגרת זו, עמיתים מצויה בהידברות שוטפת מול רשות שוק ההון בנושא, ועוקבת אחר הסדרת הנושא.

6.2.2 פרסום קול קורא "לבחינת השינוי בימי המסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב" על ידי הבורסה לניירות ערך בתל אביב, מיום 16 במאי 2024, במסגרתו הובאו להתייחסות הציבור שתי חלופות לשינוי ימי המסחר: 1) מעבר ממסחר בימים ראשון עד חמישי כמקובל היום, למסחר בימים ראשון עד שישי. 2) מעבר למסחר בימים שני עד שישי. פרסום זה בא על רקע החסמים הקיימים כיום מאי התאמת ימי המסחר בבורסה לסטנדרט המקובל בעולם וכן התועלות והפוטנציאל למשקיעים השונים, לשוק ההון הישראלי ולבורסה, מפתיחת המסחר ביום שישי. הקול הקורא הוא שלב בתהליך שעשוי להתפתח להוראות דין מחייבות.

6.3 <u>חוזרי ופרסומי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון</u>

6.3.1 <u>חוזר "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין דיווחים לממונה – מהדורה 12" מיום 3 באפריל 2024</u>

במסגרת החוזר שבנדון הותאמו ההנחיות לעניין מבנה הדיווח לממונה הנוגעות לדיווח הוצאות ישירות, לתיקונים שבוצעו בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008. בנוסף בוטלה חובת הגשת העותק הקשיח של הדוח הכספי לממונה.

6.3.2 <u>חוזר גופים מוסדיים 2017-9-10 שעניינו "מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני", עדכון מיום 26 במאי 2024</u>

במסגרת עדכון החוזר שבנדון בוצעו בין היתר שינויים בממשק המעסיקים לעניין דחיית מועד הכניסה לתוקף של ההגבלה לשימוש בחשבון נאמנות עבור מעסיקים קטנים (עד 2 עובדים) אשר היו אמורים להיכנס לתוקף ביום 1 ביוני 2024 ליום 26 באוקטובר 2025 וכן, שינויים בממשק יתרות פיצויים הכוללים את דחיית מועד התחילה ליישום, לרבות הדרישה למתן מענה תוך 3 שעות לחודש פברואר 2025. יצוין כי הקרנות הוותיקות הוחרגו מהדרישה לנכונות הנתונים במסגרת ממשק יתרות הפיצויים, ועל כן יוכלו לספק נתונים במועד נכונות לסוף החודש הקודם, במקום ליומיים שקדמו לבקשה. כמו כן ישנה התייחסות לעניין טופס 161 ורצף פיצויים במסגרת פעילות המסלקה.

6.3.3 <u>חוזר גופים מוסדיים 2024-9-5 שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין "מדידת התחייבויות – עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ובקרנות פנסיה" מיום 24 ביולי 2024</u>

במסגרת התיקון שבנדון בוצע עדכון במערך ההנחות הדמוגרפי המשמש את הקרנות לחישוב ההתחייבויות, המאזן האקטוארי ועוד. עדכון זה מתבצע מידי תקופה, לאור תוצאות מחקרים לגבי הניסיון שהצטבר בפועל וכן התפתחויות שונות אחרות.
בהתאם לאומדן שבוצע לעדכון ההנחות כאמור, השפעת יישום החוזר אינה מהותית ונאמדה בקיטון של ההתחייבות הפנסיונית בכ- 0.2%.

7. תוצאות הפעילות

7.1 נכסים נטו לפני סיוע (במיליוני ש"ח)

סעיף	ספטמבר 2024	התפלגות נכסים	ספטמבר 2023	התפלגות נכסים	דצמבר 2023	התפלגות נכסים	אחוז השינוי ספטמבר 2024 דצמבר 2023
רכוש שוטף	5,672	2.5%	7,309	3.2%	8,342	3.6%	(32.0%)
אג"ח מיועדות[1]	84,597	37.4%	86,145	38.0%	86,204	37.5%	(1.9%)
נירות ערך לא סחירים	33,974	15.0%	33,116	14.6%	32,739	14.3%	3.8%
נירות ערך סחירים	86,507	38.3%	79,520	35.1%	83,274	36.3%	3.9%
פיקדונות והלוואות	13,553	6.0%	18,773	8.3%	17,610	7.7%	(23.0%)
מקרקעין	292	0.1%	294	0.1%	290	0.1%	0.7%
הבטחת המדינה להשלמת תשואה	21	0.0%	27	0.0%	27	0.0%	(20.7%)
נכסים אחרים (כולל סיוע גיל הפרישה לנשים)	4,271	19%	4,494	2.0%	4,424	1.9%	(3.5%)
התחייבויות פיננסיות	(2,898)	(1.3%)	(3,182)	(1.4%)	(3,273)	(1.4%)	(11.4%)
סך הכל	225,989	100.0%	226,496	100.0%	229,637	100.0%	(1.6%)

הקיטון בנכסים נובע בעיקר ממימוש השקעות לצורך מימון תשלומים לעמיתים בסך של כ-12.3 מיליארד ש"ח ובקיזוז הכנסות משוק ההון בסך של כ- 8.6 מיליארד ש"ח. למידע בדבר ניתוח הרווח מהשקעות בתקופה המדווחת, ראה סעיף 7.6 להלן.

[1] שיעור האחזקה באג"ח מיועדות בשווי הוגן.

7.2 התחייבויות (במיליוני ש"ח)

סעיף	ספטמבר 2024	ספטמבר 2023	דצמבר 2023	אחוז השינוי ספטמבר 2024 דצמבר 2023
התחייבויות צבורות	352,735	378,390	374,923	(5.9%)
התחייבויות פנסיוניות בשל זכויות הצפויות להיצבר בקרן בניכוי דמי גמולים עתידיים	3,290	6,262	2,734	20.3%
סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות	356,025	384,652	377,657	(5.7%)
סיוע ממשלתי בגין כרית ביטחון	-	(8,175)	(4,380)	(100.0%)
סבסוד ממשלתי בגין נכסי הקרן שבגינם הקרן תהיה זכאית להבטחת תשואה וצפויה להשקיע בהן בעתיד	13,342	(16,124)	(15,570)	(14.3%)
אומדן סיוע ממשלתי ישיר עתידי	116,694	(133,857)	(128,070)	(8.9%)
סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות בניכוי סבסוד וסיוע ממשלתי	225,989	226,496	229,637	(1.6%)

7.3 התפתחות הגרעון האקטוארי לפני אומדן סיוע ממשלתי עתידי (במיליוני ש"ח)

סעיף	ספטמבר 2024	ספטמבר 2023	דצמבר 2023	אחוז השינוי ספטמבר 2024 דצמבר 2023
יתרת גרעון בסוף תקופת המאזן הקודמת (לפני סיוע)	168,657	(205,890)	(205,890)	(18.1%)
התפתחויות דמוגרפיות וכלכליות	(7,345)	(7,918)	(1,832)	+
השפעת השינוי בריביות ההיוון ובתשואת הקרן על הגרעון	28,658	34,888	38,339	(25.3%)
שינויים אחרים בהנחות ובשיטות	820	-	726	12.9%
יתרת גרעון בסוף תקופת המאזן	(146,524)	(178,920)	(168,657)	(13.1%)

7.4 דוח הכנסות (הפסדים) (במיליוני ש"ח)

סעיף	ינואר עד ספטמבר 2024	ינואר עד ספטמבר 2023	אחוז שינוי ספטמבר 2024 ספטמבר 2023
ממזומנים ושווי מזומנים	147	356	-
מאג"ח מיועדות	954	(97)	+
מניירות ערך אחרים שאינם סחירים	2,286	3,059	(25.26%)
סך הכל מניירות ערך שאינם סחירים	**3,240**	**2,962**	9.38%
מאג"ח סחירות	(940)	(954)	1.52%
ממניות סחירות	5,001	4,749	5.30%
סך הכל מניירות ערך סחירים	**4,061**	**3,795**	7.02%
מפיקדונות והלוואות	1,123	1,554	(27.72%)
ממקרקעין ורכוש קבוע	7	3	+
הבטחת המדינה להשלמת תשואה	(6)	(7)	18.84%
הכנסות אחרות	33	35	(8.02%)
סך הכל	**8,606**	**8,699**	(1.07%)

למידע בדבר ניתוח הרווח מהשקעות בתקופה המדווחת, ראה סעיף 7.6 להלן.

7.5 דוח הוצאות (באלפי ש"ח)

הוצאות הנהלה וכלליות	ינואר עד ספטמבר 2024	ינואר עד ספטמבר 2023	גידול (קיטון)	אחוז שינוי
שכר ונלוות	82,891	82,237	654	0.8%
שינוי בהתחייבות להטבות לעובדים	407	290	117	40.3%
סך הכל שכר	**83,299**	**82,527**	**771**	**0.9%**
הוצאות תפעול	46,069	44,590	1,479	3.3%
הוצאות - חטיבת הטכנולוגיות	43,274	37,881	5,393	14.2%
סך הכל הוצאות	**172,642**	**164,998**	**7,643**	**4.6%**
השתתפות בהוצאות ודמי ניהול מקופות גמל	(14,779)	(13,891)	(888)	6.4%
סך הכל הוצאות נטו	**157,863**	**151,107**	**6,755**	**4.5%**

סך הכל הוצאות נטו לתקופה הסתכמו בכ-157.9 מיליון ש"ח לעומת 151.1 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, גידול של כ-6.8 מיליון ש"ח. הגידול בהוצאות נובע בעיקר מגידול בשכ"ד, הוצאות אבטחת מידע ומערכות מידע.

7.6 ניתוח השקעות

- יתרת הנכסים לפני סיוע ממשלתי ליום 30 בספטמבר 2024 הסתכמה בכ- 226.0 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ- 229.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023, קיטון בשיעור של כ-1.56%.
הקיטון בנכסים נובע בעיקר ממימוש השקעות לצורך מימון תשלומים לעמיתים בסך של כ- 12.3 מיליארד ש"ח ובקיזוז הכנסות משוק ההון בסך של כ- 8.6 מיליארד ש"ח. ההכנסה נובעת בעיקרה מהעלייה במדדי מניות בחו"ל ובארץ ועליה בשער החליפין של הדולר שקוזזה חלקית על ידי ההפסד באג"ח ממשלתי סחיר.

- יתרת אגרות החוב המיועדות ליום 30 בספטמבר 2024 הסתכמה בכ- 84.6 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ- 86.2 מיליארד ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2023, קיטון בשיעור של כ- 1.9% שנובע מירידה של כ-1.6 מיליארד ש"ח בשווי ההוגן כתוצאה מהעליה בריבית ההיוון ומפירעון ריבית בסך של כ-2.6 מיליארד ש"ח.
אגרות החוב המיועדות מהוות כ- 37.4% מסך הנכסים ותרומתם לתשואה בתקופת הדיווח הינה חיובית ובשיעור של 0.45%.

- יתרת ניירות ערך שאינם סחירים ליום 30 בספטמבר 2024 הסתכמה בכ- 34.0 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ- 32.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023, גידול בשיעור של כ- 3.8% הנובע מרווחים בסך של כ- 2.3 מיליון ש"ח בעיקר בקרנות השקעה ונגזרים עקב העליות במדדי המניות בחו"ל ועליה בשער החליפין של הדולר בקיזוז מימוש נטו בסך של 1.0 מיליון ש"ח.
ניירות ערך שאינם סחירים מהווים כ- 15.0% מסך הנכסים, ותרומתם לתשואה בתקופת הדיווח הינה חיובית ובשיעור של 1.07%.

- יתרת אגרות חוב ממשלתיות סחירות ליום 30 בספטמבר 2024 הסתכמה בכ- 47.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ- 44.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023, גידול של כ- 6.26% שנובע בעיקר מקניות נטו בסך של כ- 4.0 מיליארד ש"ח בקיזוז הפסדים משוק ההון שמקורם בעיקר מירידה חדה במדדי האג"ח הממשלתי הארוך הצמוד והשקלי.
אגרות חוב ממשלתיות סחירות מהוות כ- 21.14% מסך הנכסים ותרומתם לתשואה בתקופת הדיווח הינה שלילית ובשיעור של כ- 0.55%.

יתרת אגרות חוב קונצרניות סחירות ליום 30 בספטמבר 2024 הסתכמה בכ- 6.1 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של 6.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023, גידול של 1.7% שנובע בעיקר מרווחים בשוק ההון בקיזוז מימושים אגרות חוב קונצרניות סחירות מהוות כ- 2.7% מסך הנכסים ותרומתם לתשואה בתקופת הדיווח הינה חיובית ובשיעור של כ- 0.11%.

- יתרת מניות וניירות ערך סחירים אחרים ליום 30 בספטמבר 2024 הסתכמה בכ- 32.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ- 32.5 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2023, גידול של כ-1.15% הנובע מרווחי השקעה לתקופה שמקורם בעליית מדדי המניות בחו"ל ובארץ ומעליה בשער החליפין של הדולר בקיזוז מימוש נכסים נטו ובעיקר מימוש של מניות בארץ ותעודת סל על מדדים בחו"ל בקיזוז רווחי השקעה לתקופה שמקורם בעלית מדדי המניות בחו"ל ובארץ ומעליה בשער החליפין של הדולר.
מניות וניירות ערך סחירים אחרים, מהווים כ- 14.7% מסך הנכסים ותרומתם לתשואה בתקופת הדיווח הינה חיובית ובשיעור של 2.4%.

- יתרת פיקדונות והלוואות ליום 30 בספטמבר 2024 הסתכמה בסך של כ- 13.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ- 17.6 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2023, קיטון של כ- 23.0% הנובע בעיקר מפירעונות של קרן וריבית במהלך תקופת הדוח בסך של כ- 5.1 מיליארד ש"ח מקוזז ע"י שיערוך חיובי שמקורו בעיקר מעלית שער החליפין של הדולר ועליה במדד.
פיקדונות והלוואות מהווים כ- 6.0% מסך הנכסים ושיעור תרומתם לתשואה הינו כ- 0.53% לתשואה.

- יתרת המזומנים והחייבים ליום 31 בספטמבר 2024 הסתכמה בכ- 5.7 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ- 8.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023, קיטון של כ- 32.0%. הקיטון במזומנים נובע מתשלומים לעמיתים בקיזוז גבית דמי גמולים ובקיזוז התמורה ממימוש נכסים.
מזומנים ויתרות חובה מהווים כ- 2.5% מסך הנכסים ותרומתם לתשואה בתקופת הדיווח הינה חיובית ובשיעור של כ- 0.08%.

7.7 <u>איזון אקטוארי בקרנות</u>

ליום 30 בספטמבר 2024 הקרנות מציגות איזון אקטוארי לאחר רישום אומדן סיוע ממשלתי עתידי ישיר, ונותר עודף סיוע ישיר העומד לזכות הקרנות בסך 9.6 מיליארד ש"ח. השיפור באיזון האקטוארי בתקופה המדווחת, נובע בעיקר מהעלייה בווקטור הריביות. יחד עם זאת השיפור במאזן האקטוארי של הקרנות ב-5 השנים האחרונות נובע בעיקר מעודף תשואה ביחס להנחות המודל האקטוארי. עודף זה טרם חולק בין הקרנות וזאת עד לקביעת לוח סילוקין סופי בהתאם לסעיף 1.2.3(ג)(1)(ג)(ב), שהוטמע במסגרת סימן ג' של חלק 1 בפרק 2 לשער 5 בחוזר המאוחד ("מדידת התחייבויות").

7.8 <u>ההתחייבות האקטוארית</u>

הדוח ליום המאזן נערך בהתאם לאמור במכתב שהופנה למשנה לממונה על שוק ההון בטוח וחסכון, מיום 13 באפריל 2008, המפרט את שיטת העדכון האקטוארי הנדרש בדוחות ביניים ביחס לדוח השנתי האחרון כדלקמן:

ההתחייבות האקטוארית מבוססת על תזרימי תשלומי הקרן נטו וגביית דמי הגמולים נטו כפי שהיו במאזני הקרנות ליום 31 בדצמבר 2023 ולאחר התאמתם להנחות התמותה החדשות כפי שפורסמו בחוזר גופים מוסדיים 5-9-2024 שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין "מדידת התחייבויות – עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ובקרנות פנסיה" ביום 24 ביולי 2024.

התזרימים הותאמו ליום המאזן באמצעות הפחתת התזרימים לחודשים ינואר-ספטמבר 2024.
התזרימים לאחר ההפחתה האמורה, מודדו בהתאם לשיעור השינוי במדד, מהמדד בגין חודש 11/2023 (פורסם ביום 15 בדצמבר 2023) למדד בגין החודש שקדם למועד המאזן – מדד בגין חודש 08/2024 (המדד שפורסם ביום 15 בספטמבר 2024).

ריבית ההיוון לחישוב המאזנים – עקום ריבית חסרת הסיכון צמודת מדד (ווקטור הריביות) כפי שפורסם ע"י החברה המצטטת בסמוך ליום המאזן.

נתוני ההון לחישוב המאזנים - נתוני הנכסים ליום המאזן.

7.9 <u>שכר ממוצע במשק (שמ"ב)</u>

במהלך 3 הרבעונים הראשונים של השנה אומדן השמ"ב (ממוצע ריאלי של נתוני השמ"ב ב-12 החודשים האחרונים אשר משמש לחישוב הקצבה בפרישה) עלה ריאלית בכ- 2.6% (נומינלי עלה בכ- 6.2%) עליה זו גבוהה מההנחה אשר שימשה לחישוב המאזנים. אין בעליה זו להצביע בשלב זה על המשך מגמה של התפתחות אומדן השמ"ב הריאלי. הפער בין הצפי לעליה הריאלית באומדן השמ"ב לבין העליה בפועל עד סוף השנה יבוא לידי ביטוי במאזן השנתי (עליה מעבר לצפי תביא לעליה בהתחייבויות לעמיתים הפעילים).

7.10 <u>ווקטור ריביות</u>

בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, שיעורי הריבית להיוון לצורך הכנת המאזן האקטוארי כחלק מהדיווח הכספי של הקרן ייקבעו לפי שיעורי ריבית חסרת סיכון שונים המשתנים מתקופה לתקופה בהתאם לעיתוי התשלום או התקבול הספציפי הצפוי. סדרת שיעורי ריבית אלו מהווה את ווקטור הריביות (להלן "ווקטור ריביות").
הווקטור נקבע על פי שערי היוון מצוטטים על ידי חברה מצטטת שנבחרה לצורך כך על ידי רשות שוק ההון.
היוון לפי ווקטור ריביות מתבצע על ידי היוונם של תשלומים או הכנסות עתידיות בכל תקופה לפי הנחת שיעורי תשואה חסרת סיכון ריאלית הצפויה לתקופה הנבחנת.
מאחר ומשך החיים הממוצע של התחייבויות הקרנות ארוך יותר ממשך החיים הממוצע של הנכסים, ומאחר ולשינויים בווקטור הריביות השפעה מהותית ביותר על ערך נתונים אלו, הרי שהשינויים בווקטור משפיעים באופן מהותי על הגירעון/עודף אקטוארי.
השימוש בווקטור הריביות נעשה החל ממאזן 2005. מאז התחלת השימוש בווקטור קיימים שינויים מהותיים בווקטור הריביות ממאזן למאזן המביאים לתנודתיות גבוהה במצב האקטוארי של הקרנות.
בתקופת הדוח עלה ווקטור הריביות חסרת הסיכון, עליית הריבית הביאה לקיטון בהתחייבויות בסך העולה על הקיטון בנכסים ולהקטנת שיעור הסיוע הנדרש, לצורך איזון הקרנות.

7.11 <u>אופן חישוב הסיוע לקרנות</u>

כפי שפורט בדוחות הכספיים השנתיים של הקרנות ליום 31 בדצמבר 2023, קיימות סוגיות בנושא אופן חישוב הסיוע הממשלתי לקרנות, הנמצאות בדיון בין הקרנות לבין משרד האוצר. נכון למועד פרסום הדוח, לא הסתיים בירור הסוגיות כאמור.

7.12 <u>העלאת גיל פרישה לנשים</u>

בשל דחיית ההעלאה של גיל פרישה לנשים משנת 2012, נוצר גירעון שחייב ביצוע איזון והפחתת זכויות לעמיתים, בשל תוספת התחייבויות לקרנות של כ-5 מיליארד ש"ח. ההחלטה על האיזון התקבלה בשנת 2018 והפחתת הקצבאות נדחתה מספר פעמים בשל הכוונה להעלות את גיל הפרישה לנשים והקושי לבצע זאת בשל המצב הפוליטי.

ביום 4 בנובמבר 2021 אישרה הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2021-ו- 2022), התשפ"א-2021 ובכלל זה את פרק ה' הקובע את העלאת גיל הפרישה לנשים באופן מדורג עד לגיל 65.

ביום 8 בנובמבר 2021 פנה המנהל המיוחד של הקרנות לממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר בבקשה להפעיל את סמכותו בהתאם לסעיף 78ח לחוק הפיקוח ובהתאם לסעיף 64 לתקנון האחיד על מנת לפעול בשינוי מהנחיית הממונה על שוק ההון שניתנה ביום 14 ביוני 2018 ולא לבצע הפחתה של זכויות פנסיונרים, מבוטחים, שארים וזכויות אחרות שמשלמות הקרנות בשל הגדלת התחייבויות הנובעות מאי העלאת גיל הפרישה לנשים וזאת החל ממועד קבלת האישור.

ברקע פנייתו של המנהל המיוחד, כאמור, עומד מכתבו של החשב הכללי במשרד האוצר למנהל המיוחד מיום 28 באוקטובר 2021, בו הודיע החשב הכללי כי לאור ההעלאה הצפויה בגיל הפרישה לנשים ולנוכח הפער שייוותר בהתחייבויות הקרנות הוותיקות שבהסדר, ככל שהפער האמור כרוך במצב שבו הקרנות האמורות נמצאות בגירעון אקטוארי, בנטרול התחייבויות המכוסות על ידי כרית הביטחון, ובמטרה לאזן את הגירעון האמור, הרי שעל דעת הממונה על התקציבים, המדינה תעביר את סך הסיוע הממשלתי השנתי לקרנות בשנים 2022 עד 2035, לאחר יום 30 בספטמבר של כל שנה.

דחית מועד העברת הסיוע הישיר, בהתאם למפורט במכתבו של החשב הכללי, תביא לכך ששוויו ההוגן יעלה, מה שיביא להפחתת הגירעון המצרפי הצפוי של הקרנות. (יצוין עוד כי החשב הכללי ביקש כי עד ליום 30 בספטמבר 2022 יועבר אליו ולממונה על התקציבים עותק ממאזנן האקטוארי המעודכן של כל הקרנות הוותיקות שבהסדר ליום 31 בדצמבר 2021, כפי שהועבר לבחינת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון).
ההשפעה המצרפית של דחית גיל הפרישה, ודחית מועד העברת הסיוע הישיר, בהתאם לתנאים שנקבעו לכך, צפויות להביא לכך שהגירעון המצרפי הצפוי של כל קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר יהיה בשיעור הנמוך מ- 0.65% מסך כל התחייבויות הקרנות ולכן, בהתאם לקבוע בסעיף 64.ג. לתקנון האחיד, ניתן להורות כי לא יופחתו קצבאות או זכויות אחרות שמשלמות הקרנות.
לפיכך ביום 8 בנובמבר 2021 ניתן אישור על ידי הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון, כי החל מיום זה לא יופחתו קצבאות או זכויות אחרות שמשלמות הקרנות.
בהמשך לפנייה של הקרנות למשרד האוצר בסוף יוני 2022, ביום 21 ביולי 2022 הוצגו לחשב הכללי, לממונה על התקציבים ולרשות שוק ההון המאזן האקטוארי המעודכן של כל הקרנות שבהסדר ליום 31 בדצמבר 2021 וכן חישובי תרחישים למצב הגירעון בקרנות כפי שנקבע במכתבו של החשב הכללי מיום 28 באוקטובר 2021.
בעקבות ההצגה של התרחישים הוסכם עם משרד האוצר על דחיית המועד להעברת הסיוע הישיר, כמפורט במכתב. שווי הסיוע הישיר במאזן הקרנות יחושב ויוצג בדוחות הכספיים האקטואריים של הקרנות לפי המתווה המפורט במכתב החשב הכללי. עוד סוכם כי במקרה שיחול שיפור משמעתי באיזון האקטוארי של הקרנות, תידון מחדש נחיצות ההסדר והצורך בהמשך דחיית מועד תשלומי הסיוע הישיר.

7.13 <u>סיוע ממשלתי</u>

<u>סבסוד ממשלתי באמצעות אג"ח מיועדות והבטחת תשואה</u>

שווי הסבסוד הממשלתי באמצעות אג"ח מיועדות (להלן-ערך הסובסידיה) שנרשם בדוחות הינו על-פי הוראות הממונה על שוק ההון בחוזר פנסיה 4-3-2006 מיום 14 ביוני 2006, בהתאם להפרש שבין תשואות האג"ח המיועדות לבין וקטור הריביות.
הנפקת אג"ח מיועדות מסוג ערד, הופסקה החל מיום 1.10.2022.

ביום 4 בנובמבר 2021 התקבל בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2021 ו-2022), התשפ"ב-2021 (להלן–"חוק ההתייעלות הכלכלית").

פרק ג' לחוק ההתייעלות הכלכלית, שעניינו הבטחת היציבות בתשואות קרנות הפנסיה, קובע כי מנגנון איגרות החוב המיועדות לקרנות הפנסיה החדשות ולקרנות הפנסיה הוותיקות יוחלף במנגנון חדש של הבטחה להשלמת תשואה (להלן – "מנגנון השלמת תשואה").

במסגרת הפרק האמור נקבע כי 30% מנכסי קרנות הפנסיה, אשר עד לחקיקת חוק ההתייעלות הכלכלית הושקעו באיגרות חוב מיועדות, ייהנו מזכאות להבטחת תשואה שנתית בשיעור של 5.15% (צמודה למדד).

8. תשואות קרנות הפנסיה (נומינלי ברוטו)

8.1 תשואה נומינלית ברוטו ינואר - ספטמבר 2024

ינואר עד ספטמבר 2024

עליית מדד המחירים בתקופה 3.52%

קרנות	תשואה כוללת (**כולל סיוע ממשלתי ואג"ח מיועדות**)	תשואת **סיוע ממשלתי**	תשואת **אג"ח מיועדות**	תשואת **תיק חופשי**
מבטחים	2.18%	(2.34%)	1.15%	5.59%
מקפת	2.46%	(1.34%)	0.95%	5.59%
קגמ	1.28%	(1.19%)	1.42%	7.21%
בנין	4.94%	3.43%	2.32%	7.86%
חקלאים	3.43%	1.84%	1.83%	8.72%
אגד	1.47%	(0.06%)	(0.26%)	6.78%
הדסה	1.39%	(2.01%)	1.21%	7.67%
נתיב	2.15%	1.68%	1.12%	5.89%
תשואה כוללת	2.08%	(1.26%)	1.13%	5.86%

8.2 תשואה נומינלית ברוטו ינואר-ספטמבר 2023

	ינואר עד ספטמבר 2023			
	עליית מדד המחירים בתקופה 3.25%			
	תשואה כוללת (**כולל סיוע ממשלתי ואג"ח מיועדות**)	תשואת **סיוע ממשלתי**	תשואת **אג"ח מיועדות**	תשואת **תיק חופשי**
מבטחים	1.81%	(3.13%)	(0.13%)	6.44%
מקפת	2.14%	(2.04%)	(0.31%)	6.46%
קגמ	0.64%	(1.85%)	0.07%	7.70%
בנין	3.75%	2.58%	0.74%	7.02%
חקלאים	2.45%	1.18%	0.36%	7.82%
אגד	0.77%	(0.67%)	(1.51%)	6.23%
הדסה	0.59%	(2.65%)	(0.09%)	7.53%
נתיב	1.41%	1.02%	(0.15%)	5.87%
תשואה כוללת	1.62%	(1.97%)	(0.15%)	6.61%

8.3 תשואה נומינלית ברוטו לשנת 2023

	תשואה כוללת (**כולל סיוע ממשלתי ואג"ח מיועדות**)	תשואה **סיוע ממשלתי**	תשואה **אג"ח מיועדות**	תשואה **תיק חופשי**
	שנת 2023			
	עליית מדד המחירים בתקופה 3.34%			
מבטחים	1.96%	(3.53%)	0.84%	6.55%
מקפת	2.37%	(2.16%)	0.55%	6.56%
קגמ	1.14%	(1.92%)	1.19%	9.53%
בנין	5.63%	4.24%	2.03%	9.06%
חקלאים	3.78%	2.27%	1.51%	9.82%
אגד	1.60%	(0.32%)	(0.98%)	9.00%
הדסה	1.17%	(2.75%)	0.92%	9.42%
נתיב	2.41%	2.02%	0.54%	7.09%
תשואה כוללת	1.93%	(2.00%)	0.82%	7.01%

8.4 תשואה נומינלית ברוטו ומצטברת ל 3 שנים

	תשואה מצטברת ל 3 שנים*			
	עליית מדד המחירים בתקופה 12.85%			
	תשואה כוללת (**כולל סיוע ממשלתי ואג"ח מיועדות**)	תשואה **סיוע ממשלתי**	תשואה **אג"ח מיועדות**	תשואה **תיק חופשי**
מבטחים	(2.27%)	(14.61%)	(5.89%)	9.31%
מקפת	(1.72%)	(12.36%)	(6.29%)	8.8%
קגמ	(6.08%)	(12.01%)	(5.88%)	10.23%
בנין	4.55%	3.44%	(3.33%)	9.28%
חקלאים	0.10%	(2.74%)	(3.80%)	11.31%
אגד	(4.31%)	(8.69%)	(10.14%)	9.50%
הדסה	(5.94%)	(13.37%)	(6.41%)	9.91%
נתיב	(2.44%)	(3.58%)	(6.68%)	9.43%
תשואה כוללת	(2.92%)	(11.91%)	(5.99%)	9.38%

* ל – 3 שנים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024.

9. השפעת גורמים חיצוניים

התחייבויות תלויות ותביעות:

בתקופת הדוח לא חלו שינויים בהתחייבויות התלויות והתביעות כפי שפורטו בדוחות הכספיים השנתיים פרט למצוין בדוח הכספי הרבעוני.

10. בקרות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח של הממונה, יחתמו המנהל המיוחד ומנהלת חטיבת הכספים, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי והבקרה הפנימית של הקרנות על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקרות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו- 404 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes-Oxley" שנחקק בארצות הברית.

הוראות סעיף 302 בדבר האחריות לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי מתבצעות עבור הדוחות רבעונית החל מהדוחות הכספיים של שנת 2008.

הוראת סעיף 404 בדבר האחריות לבקרה הפנימית של הקרנות על הדיווח הכספי מתבצעות עבור דוחות שנתיים החל מהדוחות הכספיים של שנת 2011.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404 ביצעה הנהלת הקרנות שבהסדר, החל משנת 2009 מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על המתודולוגיות המקובלות, תוך שימוש במודל הבקרה של COSO: (Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission).

הקרנות ביצעו, על-פי הדרישות, בחינת אפקטיביות של נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של הבקרות העיקריות.

הקרנות ביצעו על-פי המתודולוגיות המקובלות, עדכון למיפוי ולתיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים, לרבות לתהליכים מהותיים חדשים.

הערכת הבקרות והנהלים לגבי הגילוי

הנהלת הקרנות, בשיתוף המנהל המיוחד ומנהלת חטיבת הכספים של הקרנות, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קרנות הפנסיה. על בסיס הערכה זו, המנהל המיוחד ומנהלת חטיבת הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קרנות הפנסיה הינם אפקטיביים על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שקרנות הפנסיה נדרשות לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 בספטמבר 2024 לא ארע כל שינוי בבקרה הפנימית של קרנות הפנסיה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי.

המנהל המיוחד	אפי סנדרוב	
תאריך אישור הדוח:	26 בנובמבר 2024	

<u>הצהרת המנהל המיוחד</u>

אני אפי סנדרוב, המנהל המיוחד, מצהיר כי:

סקרתי את הדוח הרבעוני של קרן מקפת מרכז לפנסיה ותגמולים אגודה שיתופית בע"מ (בניהול מיוחד) (להלן: "קרן הפנסיה") ליום 30 בספטמבר 2024 (להלן: "הדוח").

1. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

3. אני ואחרים בקרן הפנסיה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קרן הפנסיה; וכן-

א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בקרן הפנסיה, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי שאירע ברבעון שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-

4. אני ואחרים בקרן הפנסיה המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לוועדת המנהלה ולוועדת הביקורת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של קרן הפנסיה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-
ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

26 בנובמבר 2024

אפי סנדרוב
המנהל המיוחד

<u>הצהרת מנהלת הכספים</u>

אני רוויטל פיאדה היכל, מצהירה כי:

סקרתי את הדוח הרבעוני של קרן מקפת מרכז לפנסיה ותגמולים אגודה שיתופית בע"מ (בניהול מיוחד) (להלן: "קרן הפנסיה") ליום 30 בספטמבר 2024 (להלן: "הדוח").

1. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעונים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

3. אני ואחרים בקרן הפנסיה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קרן הפנסיה; וכן-

א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בקרן הפנסיה, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי שאירע ברבעון שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-

4. אני ואחרים בקרן הפנסיה המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לוועדת המנהלה ולוועדת הביקורת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של קרן הפנסיה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-
ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

26 בנובמבר 2024

רוויטל פיאדה היכל
מנהלת חטיבת הכספים

קרן מקפת מרכז לפנסיה ותגמולים אגודה שיתופית בע"מ
(בניהול מיוחד)
קרן פנסיה לעמיתים ותיקים

דוחות כספיים ביניים ליום 30 בספטמבר 2024
בלתי מבוקרים

תוכן העניינים

מאזנים..... 5

דוחות הכנסות והוצאות..... 7

דוחות תנועה בקרן הפנסיה..... 8

ביאורים לדוחות כספיים ביניים..... 9

ביאור 1 - כללי..... 9

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית..... 9

ביאור 3 - שערי החליפין וההצמדה..... 9

ביאור 4 - ההתחייבויות הפנסיוניות..... 10

ביאור 5: - התחייבויות תלויות ותביעות..... 11

ביאור 6 - הוצאות הנהלה וכלליות..... 15

ביאור 7 - אירועים והתפתחויות בתקופת הדוח ולאחריו..... 15

קוסט פורר גבאי את קסירר
דרך מנחם בגין 144,
תל-אביב 6492102

טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

Building a better working world

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לעמיתים של

קרן מקפת מרכז לפנסיה ותגמולים אגודה שיתופית בע"מ (בניהול מיוחד)

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של קרן מקפת מרכז לפנסיה ותגמולים אגודה שיתופית בע"מ -בניהול מיוחד (להלן - "הקרן"), הכולל את המאזן התמציתי ליום 30 בספטמבר, 2024 ואת הדוחות התמציתיים על הכנסות והוצאות והתנועה בקרן הפנסיה לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך.

ההנהלה אחראית לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלה, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים", בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון לגבי קרנות פנסיה ותיקות להן מונה מנהל מיוחד (להלן–"הנחיות הממונה") ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 (להלן – "התקנות"). אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחווים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, בהתאם להנחיות הממונה ובהתאם לתקנות.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל אנו מפנים את תשומת הלב לנושאים כדלקמן:

א. לאמור בביאור 4 לדוחות כספיים ביניים אלו ולביאורים 1 ו-13 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023 בדבר התחייבויות פנסיוניות וגרעון אקטוארי ולדוח האקטואר המצורף. גרעון קרן לפני הסיוע הממשלתי מסתכם ליום המאזן בכ- 18,627מיליון ש"ח ,ליום 31 בדצמבר 2023 בכ- 22,803 מיליון ש"ח.
אומדן הסיוע הממשלתי ליום 30 בספטמבר 2024 מכסה את מלוא סכום הגרעון.

ב. לאמור בביאור 5 לדוחות כספיים אלו בקשר להתפתחות תביעות ותלויות מביאור 18 לדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הקרן ליום 31 בדצמבר 2023 ועדכונים חדשים.

קוסט פורר גבאי את קסירר

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל אביב, 26 בנובמבר 2024

	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר
	2024	2023	2023
	בלתי מבוקר		מבוקר
	אלפי ש"ח		
נכסים			
רכוש שוטף			
מזומנים ושווי מזומנים	799,042	1,056,581	1,120,532
חייבים ויתרות חובה	42,938	87,845	69,920
	841,980	1,144,426	1,190,452
השקעות			
אגרות חוב מיועדות שהונפקו לקרן:			
עלות מתואמת	13,917,617	13,431,314	13,431,341
סבסוד ממשלתי	2,580,619	3,416,355	3,385,228
	16,498,236	16,847,669	16,816,569
ניירות ערך שאינם סחירים	7,380,568	7,150,555	7,082,663
ניירות ערך סחירים	16,507,933	15,364,769	15,757,651
פיקדונות והלוואות	3,038,089	4,006,942	3,769,414
מקרקעין	27,961	28,570	27,444
סך כל ההשקעות	43,452,787	43,398,505	43,453,741
סיוע ממשלתי עתידי בגין אי העלאת גיל הפרישה לנשים	661,000	703,000	690,000
סך כל הנכסים	44,955,767	45,245,931	45,334,193
בניכוי - התחייבויות אחרות			
מעסיקים	1,469	2,076	2,285
התחייבויות שוטפות אחרות	253,202	237,466	241,871
חוזים עתידיים ובטחונות	133,609	206,841	216,802
התחייבויות בשל סיום יחסי עובד-מעביד	2,654	1,658	2,691
התחייבויות תלויות, תביעות והתקשרויות (ביאור 5)	2,700	1,386	2,960
סך כל ההתחייבויות	393,634	449,427	466,609
סך כל הנכסים, נטו	44,562,133	44,796,504	44,867,584

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר
	2024	2023	2023
	לא מבוקר		מבוקר
	אלפי ש"ח		
סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות	59,948,000	64,839,000	63,595,000
סבסוד ממשלתי בגין נכסי הקרן שבשלהם הקרן תהיה זכאית להבטחת תשואה, שהקרן צפויה להשקיע בהן בעתיד	(2,563,000)	(3,165,000)	(3,036,000)
אומדן סיוע ממשלתי ישיר עתידי	(12,822,867)	(15,489,496)	(14,949,416)
סיוע ממשלתי בגין כרית ביטחון	-	(1,388,000)	(742,000)
סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות בניכוי סבסוד וסיוע ממשלתי	44,562,133	44,796,504	44,867,584
<u>גרעון אקטוארי לפני אומדן סיוע ממשלתי עתידי</u>			
יתרת גרעון לתחילת תקופת הדוח	(22,803,000)	(29,266,000)	(29,266,000)
התפתחויות דמוגרפיות וכלכליות	(990,000)	(1,107,000)	(617,000)
השפעת השינוי בריביות ההיוון ובתשואת הקרן על הגרעון	5,026,000	6,210,000	6,847,000
שינויים אחרים בהנחות ובשיטות	140,000	-	233,000
יתרת גרעון לסוף תקופת הדוח	(18,627,000)	(24,163,000)	(22,803,000)
<u>סיוע ממשלתי עתידי</u>			
סיוע ממשלתי עתידי לפני שינוי בריביות ההיוון:			
סבסוד ממשלתי עתידי באמצעות אג"ח מיועדות שהונפקו לקרן	3,146,000	4,120,000	3,984,000
סבסוד ממשלתי בגין נכסי הקרן שבגינם הקרן תהיה זכאית להבטחת תשואה וצפויה להשקיע בהן בעתיד	3,389,000	3,988,000	4,156,000
אומדן סיוע ממשלתי ישיר עתידי	13,586,000	16,442,000	15,977,000
סיוע ממשלתי עתידי בגין כרית ביטחון	-	1,388,000	699,000
סיוע ממשלתי עתידי בגין אי-העלאת גיל פרישה לנשים	671,000	720,000	742,000
השפעת השינוי בריביות ההיוון על הערכת הסיוע הממשלתי עתידי	(2,165,000)	(2,495,000)	(2,755,000)
	18,627,000	24,163,000	22,803,000
יתרת גרעון בסוף שנת הדוח לאחר ניכוי סיוע ממשלתי	-	-	-
סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות בניכוי סבסוד וסיוע ממשלתי ויתרת גרעון	44,562,133	44,796,504	44,867,584

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

26 בנובמבר 2024		
תאריך אישור הדוחות הכספיים	אפי סנדרוב המנהל המיוחד	רוויטל פיאדה היכל מנהלת חטיבת הכספים

	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2024	2023	2024	2023	2023
	בלתי מבוקר				מבוקר
	אלפי ש"ח				
הכנסות (הפסדים)					
ממזומנים ושווי מזומנים	22,838	66,982	5,875	28,721	51,281
מהשקעות:					
מניירות ערך שאינם סחירים, נטו	620,745	591,654	547,196	(234,871)	638,127
מניירות ערך סחירים, נטו	680,583	663,845	654,896	(254,924)	860,794
מפיקדונות והלוואות	244,992	312,133	90,732	101,190	304,733
ממקרקעין	1,382	357	454	441	(523)
	1,547,702	1,567,989	1,293,278	(388,164)	1,803,131
הכנסות אחרות, נטו	3,410	1,103	371	383	1,415
סך כל הכנסות (הפסדים)	1,573,950	1,636,074	1,299,524	(359,060)	1,855,827
הוצאות					
הוצאות הנהלה וכלליות (ביאור 6)	23,317	21,827	7,925	7,078	30,008
בניכוי - השתתפות בהוצאות	(604)	(560)	(207)	(193)	(750)
סך כל ההוצאות, נטו	22,713	21,267	7,718	6,885	29,258
עודף הכנסות (הפסדים) נטו - עובר לדוחות תנועה בקרן הפנסיה	1,551,237	1,614,807	1,291,806	(365,945)	1,826,569

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2024	2023	2024	2023	2023
	בלתי מבוקר				מבוקר
	אלפי ש"ח				
סך נכסים, נטו לכיסוי התחייבויות פנסיוניות לתחילת התקופה	44,867,584	44,905,962	43,883,774	45,746,256	44,905,962
תוספות לנכסים					
דמי גמולים ממעסיקים ומעובדים עבור:					
פנסיית יסוד ומקיפה	279,483	299,621	95,082	104,802	392,072
עודף הכנסות (הוצאות) נטו עובר מדוחות הכנסות והוצאות	1,551,237	1,614,807	1,291,806	(365,945)	1,826,569
תקבולים אחרים והעברות					
סיוע שנתקבל או נצבר בגין אי העלאת גיל הפרישה לנשים	49,804	43,747	-	-	74,788
מקדמות בגין סיוע ממשלתי	-	-	-	-	443,790
תקבולים בגין פרישה מוקדמת	33,422	33,696	10,986	10,852	42,916
תקבולים בגין פנסיות משותפות והיוון	51,343	62,079	19,220	17,384	74,918
שינוי בגין התחייבות לסיוע ממשלתי עתידי בגין אי העלאת גיל פרישה לנשים	(29,000)	(33,000)	22,000	(2,000)	(46,000)
סך הכל תוספות (קיטון) לנכסים, תקבולים אחרים והעברות	1,936,289	2,020,950	1,439,094	(234,907)	2,809,053
תשלומים לגמלאים ולאחרים והעברות					
לגמלאים, נכים ושאירים, נטו	(2,161,066)	(2,050,418)	(727,074)	(686,089)	(2,740,238)
החזרים לעמיתים שפרשו, נטו	(37,051)	(37,660)	(13,967)	(12,700)	(50,061)
העברות לקרנות פנסיה, בעיקר בגין פנסיות משותפות והיוון	(43,534)	(40,946)	(19,629)	(15,525)	(54,443)
החזרים למעסיקים ולאחרים	(89)	(1,384)	(65)	(531)	(2,689)
סך הכל תשלומים לגמלאים ולאחרים והעברות	(2,241,740)	(2,130,408)	(760,735)	(714,845)	(2,847,431)
תוספות (קיטון) לנכסים, נטו	(305,451)	(109,458)	678,359	(949,752)	(38,378)
סך נכסים, נטו לכיסוי התחייבויות פנסיוניות לסוף התקופה	44,562,133	44,796,504	44,562,133	44,796,504	44,867,584

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

ביאור 1 - כללי

דוחות כספיים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 30 בספטמבר 2024 ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך (להלן- דוחות כספיים ביניים).
יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים של הקרן ליום 31 בדצמבר, 2023 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולביאורים אשר נלוו אליהם (להלן- הדוחות הכספיים השנתיים).

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית

הדוחות הכספיים ביניים נערכו על פי כללי החישוב והדיווח כמתחייב לצורך עריכת דוחות כספיים לתקופות ביניים בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, בהתאם להוראות הממונה על רשות ההון, ביטוח וחיסכון שבמשרד האוצר ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל) התשכ"ד- 1964.
הדוחות הכספיים ערוכים לפי כללי החשבונאות ודרישות גילוי אשר נקבעו בהוראות הממונה ובתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים.

ביאור 3 - שערי החליפין וההצמדה

להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן ושער החליפין היציג של דולר ארה"ב ושיעורי השינוי שחלו בהם:

ליום	המדד הידוע למועד הדוחות (בגין חודש נובמבר) בנקודות [1]	שער החליפין היציג של הדולר – בש"ח
30.09.2024	257.6	3.710
30.09.2023	248.6	3.824
31.12.2023	248.8	3.627
שיעורי השינוי בתקופה	**%**	**%**
ספטמבר 2024 (9 חודשים)	3.52	2.29
ספטמבר 2023 (9 חודשים)	3.25	8.67
ספטמבר 2024 (3 חודשים)	1.58	(1.30)
ספטמבר 2023 (3 חודשים)	0.77	3.35
31 בדצמבר 2023 (שנתי)	3.34	3.07

[1] המדד לפי בסיס ממוצע 1993 = 100.

ביאור 4 - ההתחייבויות הפנסיוניות

א. הערכת ההתחייבות האקטוארית

ההתחייבויות הפנסיוניות ליום 30 בספטמבר 2024, הינן בהתאם לחישוב האקטוארי שבוצע על ידי האקטואר אלון גבריאל המבוסס על הדוח האקטוארי ליום 31 בדצמבר 2023.
ההתחייבויות הפנסיוניות מהוונות על פי טבלת ריביות משתנה לאורך השנים בהתאם לתשואת אג"ח ממשלתיות שנבחרו כמדגם מייצג, אשר משקפות תשואות חסרות סיכון הצפויות לאורך התקופה וכפי שפורסמו ע"י החברה המצטטת בסמוך ליום המאזן.

1. הערכת ההתחייבויות הפנסיוניות וההכנסות מדמי גמולים עתידיים חושבו על בסיס התזרימים אשר שימשו לחישוב ההתחייבויות האקטואריות של מאזן הקרן ליום 31 בדצמבר 2023 ולאחר התאמתם להנחות התמותה החדשות כפי שפורסמו בחוזר גופים מוסדיים 5-9-2024 שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין "מדידת התחייבויות – עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ובקרנות פנסיה" ביום 24 ביולי 2024.
לצורך התאמת הנתונים לתום התקופה המדווחת, בוצעו התאמה ומידוד של התזרימים הנ"ל ליום 30 בספטמבר 2024.

2. המעבר מגרעון לפני שימוש בכרית הביטחון לאיזון בתקופה, נובע בעיקר מהעלייה בווקטור הריביות.

ב. איזון הקרן

ליום 30 בספטמבר 2024 הקרנות מציגות איזון אקטוארי לאחר רישום אומדן סיוע ממשלתי עתידי ישיר ונותר עודף סיוע ישיר העומד לזכותן.
הגרעון האקטוארי של הקרן לפני סיוע נכון ליום 30 בספטמבר 2024 עומד על כ-18,627 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2023 סך של כ- 22,803 מיליון ש"ח).
מרבית השינוי בגרעון זה נובע מהעליה בווקטור הריביות.

ג. כרית ביטחון לקרנות

כאמור בביאור 13 לדוחות הכספיים השנתיים, קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר זכאיות לכרית ביטחון, אשר מעמידה להן המדינה, ואשר נועדה להגן על עמיתי וגמלאי הקרנות מפני תנודתיות בתשואות חסרות סיכון.
אופן חלוקת הסכומים מכרית הביטחון לכל אחת מהקרנות הוותיקות שבהסדר, נעשית כך ששיעור הגרעון ביחס להתחייבויות הפנסיוניות ברוטו, הוא זהה בכל אחת מהקרנות שבהסדר.

בהתאם לאמור בחוק, השווי המתואם ליום 30 בספטמבר 2024 של תקרת כרית הביטחון לכל הקרנות הוותיקות שבהסדר הוא כ- 25,187 מיליון ש"ח.

בהתאם לקבוע בסעיף 78טו1(ג) לחוק, מחשבים את סכום הכרית באופן הבא:

(א) צבירת העבר- סעיפים קטנים (1) עד (4) קובעים את אופן החישוב של הסכום שהצטבר משנת 2009 ועד מועד המאזן של הגירעון שנוצר בשל ההפרש בין ריבית חסרת סיכון לבין ריבית שנתית צמודה למדד של 4% ובגין אותה התקופה.
צבירת העבר מכרית הביטחון, נכון ליום המאזן, עומדת על סך של 15,488 מיליון ש"ח.
יצוין כי סכום הניצול מתוך הכרית בפועל לא יעלה על תקרת הכרית לפי האמור בחוק כמצוין לעיל.

(ב) צבירת העתיד- סעיף קטן (5) קובע את אופן החישוב של הסכום שייצבר בגין העתיד, מהשנה שלאחר שנת המאזן ועד מימוש מלוא התחייבויות הקרנות לעמיתיהן.

(ג) סעיף קטן (6) קובע את אופן החישוב של קיזוז הסכומים שיתקבלו במסגרת מימוש כרית הביטחון. נכון למועד המאזן, טרם התקבל סכום כלשהו במסגרת מימוש כרית הביטחון. הסכומים אמורים להתקבל לאחר אזילת נכסי הקרנות וכנגד התשלומים לעמיתים.

ליום 30 בספטמבר 2024, הקרנות מאוזנות, לפני שימוש בכרית הביטחון ולכן לא נרשם בדוחות הכספיים סכום מכרית הביטחון.

ביאור 5: - התחייבויות תלויות ותביעות

בתקופת הדוח חלו עדכונים בחלק מההליכים המשפטיים שנזכרו בביאור מס' 18 לדוחות הכספיים השנתיים, כמפורט להלן:

א. ת"צ 22577-09-18 צדק פיננסי וד"ר הראל פרימק נ' מבטחים (הוגשה כנגד מבטחים, קיימת השפעה על כלל הקרנות):
ביום 22 ביולי 2024 ניתן פס"ד של בית הדין הארצי שדוחה את הערעור ומשאיר על כנו את פסק דינו של בית הדין האזורי לעבודה, שדחה גם הוא את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית שהגישו כנגד מבטחים בגין אי איתור יורשים של עמית שנפטר. יחד עם זאת, פסק בית הדין שעל מבטחים להשיב למערערים את ההוצאות נפסקו כנגדם בבית הדין קמא בסך 10,000 ש"ח, וזאת בשל חשיבות השאלות שנדונו בהליך.

יחד עם זאת קבע בית הדין ש"יובהר כי אין באמור כדי ליתן לקרנות שבהסדר "חסינות" מפני הליכים ייצוגיים וכל מקרה צריך להיבחן בנסיבותיו".

ב. בקשת שלמה הלוי ואברהם חביב לאישור תובענה כנגד מבטחים כתובענה ייצוגית (הוגשה כנגד מבטחים, קיימת השפעה על כלל הקרנות :
ביום 19 במרס, 2024 הגישה המדינה בקשה למתן ארכה להגשת עמדת היועץ המשפטי לממשלה והחלטה שניתנה בה ביום 19 במרס, 2024 לפיה ככל שלא תוגש עמדת היועמ"ש עד ה 2 באפריל 2024 תימחק התובענה – בקשת האישור.
בעקבות ההחלטה הגישו המבקשים ביום 19 במרס, 2024 בקשה למתן החלטה בבקשה להסתלקות מתוגמלת אשר הוגשה ביום 16 באוגוסט 2023. וחוזרים על עיקר הנימוקים לאישור הסתלקות מתוגמלת – התועלת שאולי הניבה בקשת האישור.

בית הדין החליט ביום 19 במרס, 2024 בהתייחס לבקשה למתן החלטה בבקשת ההסתלקות המתוגמלת, כי בשים לב למאמצים שהקרנות נאלצו להשקיע בהליך וכאשר הטענה בדבר התרומה האפשרית בתובענה הייצוגית להליך שמתנהל מול כהן עמומה, יהיה קושי לאשר הסתלקות מתוגמלת "ככל שהיועמ"שית לא תבהיר פשר התועלת לעמיתים".

ביום 1 באפריל, 2024 הגישה המדינה בקשה למתן ארכה להגשת עמדת היועצת המשפטית לממשלה, כך שתוגש בתוך 45 ימים ממועד קבלת החלטה, ובית הדין קיבל את הבקשה.

בחודש יוני 2024 הוגשה עמדת היועמ"שית, לפיה להבנתה אין מקום לפסוק שכ"ט, גמול והחזר הוצאות למבקשים במסגרת אישור בקשת ההסתלקות.
ניתנה לצדדים זכות להגיב לעמדת היועמ"שית.

תגובת המבקשים לעמדת היועמ"שית הוגשה. סמוך לאחר הגשתה, ביום 2 בספטמבר, 2024, ניתן פסק דין לפיו ישולם למבקשים גמול להחזר הוצאותיהם בסך של 120,000 ש"ח. בזה הסתיים הליך זה.

ג. אמיר שגב ואח' נ' מבטחים (הוגשה כנגד כל הקרנות):
סיכומי המבקשים הוגשו. הקרנות הגישו את סיכומיהן בבקשת האישור ובהודעת צד ג' בחודש מרס 2024. במהלך חודש מאי 2024 יוגשו סיכומי רשות המיסים בהודעת צד ג' ובמהלך חודש יולי 2024 יוגשו סיכומי התשובה של המבקשים וסיכומי התשובה של הקרנות בהודעה לצד שלישי.
עובר להגשת סיכומי הקרנות, הן הגישו ביום 26 במרס, 2024 בקשה לצירוף ראיות שאותרו בעניין הדיאלוג שהתקיים בין הקרנות ובין רשות המסים ובעניין פגישה שהתקיימה עם אחד המבקשים ואשתו. בעקבות בקשה זו, המבקשים ביקשו למחוק את הסעיפים בסיכומי הקרנות שהתייחסו לכך, ולאחר תגובות לבקשות, החליט בית המשפט ביום 26 באפריל, 2024 לאפשר למשיבות הגשת הראיות הנוספות ולדחות את הבקשה למחיקת סעיפים מסיכומי המשיבות בהן התייחסו אלו לראיות הנוספות, בצד חיוב הקרנות בהוצאות בשל התנהלותן בהגשת הראיות הנוספות.

במהלך חודש יולי 2024 הוגשו סיכומי רשות המיסים בהודעת צד ג' ובמהלך חודש אוגוסט 2024 יוגשו סיכומי התשובה של המבקשים לסיכומי הקרנות ולסיכומי המדינה וסיכומי התשובה של הקרנות בהודעת צד ג'.
נכון למועד אישור הדוחות הכספים כל כתבי הסיכומים הוגשו.
בהחלטתו אישר בית המשפט את התובענה כייצוגית וקבע כי הבקשה עומדת בתנאי חוק תובענות ייצוגיות ועומדת בהלימה לתנאים הקבועים שם לצורך אישורה.

בית המשפט דחה את טענת המבקשים בעניין אופן יישום הפטור הנוסף על הגמלאים ובקשר להנחיות רשות המסים וקבע כי הקרנות פעלו בהתאם להנחיות רשות המסים.

ביאור 5: - התחייבויות תלויות ותביעות (המשך)

ג. אמיר שגב ואח' נ' מבטחים (הוגשה כנגד כל הקרנות): (המשך)
בית המשפט התייחס לפסק הדין שניתן בתובענה ייצוגית אחרת - שביט נ' רשות המסים, בו אושר הסדר הפשרה בין הצדדים בעניין הנחיות רשות המסים לאופן יישום תיקון 190 בקצבאות הגמלאים. בפסק הדין נקבע כי הנחיות רשות המסים היו בלתי ברורות ובחוסר הלימה לנוסח התיקון.

בית המשפט דחה את טענת המבקשים, לפיה כביכול היה על הקרנות לפעול ביתר שאת מול רשות המסים וקבע כי בהתנהלותן של הקרנות אל מול רשות המסים הן עמדו בחובותיהן כלפי הגמלאים שלהן.

בית המשפט קבע בהחלטתו לאשר את התביעה כייצוגית, כי הוא נוטה לקבל את טענות המבקשים כי הקרנות הפרו את חובת הזהירות והאמון החלות עליהן והתרשלו בכל הנוגע ליידוע הגמלאים ופנייה אליהם על מנת שיפעלו לממש את הפטור בקצבאותיהם. כך, לאחר שקיבלו בשלהי 2013 אישור מסויג מרשות המסים – היה עליהם לפנות אל הגמלאים הוותיקים והחדשים ולידע אותם ולהציג בפניהם את האפשרויות למימוש הפטור.

בית המשפט קבע כי נוסח ההודעה שנשלחה לגמלאים בתחילת שנת 2013 לא היה בהיר דיו ולא הובאה ראיה לכך שהמכתבים אכן נשלחו; כי לא נשלחה הודעה נוספת לגמלאים בעקבות ההקלות שהקרנות השיגו מרשות המסים בנובמבר / דצמבר 2013 ; וכי עד חודש אוגוסט 2020 לא נשלחה כל הודעה נוספת לגמלאים.

טענות ההגנה של הקרנות בעניין זה, לרבות טענותיהן בדבר היעדר קשר סיבתי בין ידוע הגמלאים ובין הנזק שנגרם (אי קבלת הפטור) – נדחו.

בית המשפט דחה את טענות הקרנות בדבר היעדר עילת תביעה אישית למבקשים (למעט בעניין מבקשת אחת) וכן דחה את יתר טענות הקרנות כנגד קבלת הבקשה לאישור (לרבות טענת התיישנות, וטענת מעשה בית דין לאור עניין שביט) וכן את טענותיהן כי הבקשה אינה מתאימה להיות נדונה בדרך של תובענה ייצוגית לאור הצורך בבדיקות פרטניות לכל חבר קבוצה וקבע כי ניתן להתגבר על קושי זה באמצעות חלוקת קבוצת הגמלאים לתתי קבוצות.

בית המשפט קיבל את עמדת הקרנות כי יש בסיס להודעת צד ג' שהגישו נגד רשות המסים (לאחר קבלת רשות), דחה את טענותיה של רשות המסים בעניין זה וקבע כי יש להותירה כצד שלישי בהליך.
בית המשפט קבע, כי די בהכרעות בית המשפט בעניין שביט – רשות המסים, בדבר התנהלות הרשות כדי להצדיק את צירופה של הרשות כצד ג' להליך וכי קיימת אפשרות סבירה לכך שייקבע, ככל שהתביעה הייצוגית כנגד הקרנות תתקבל, כי רשות המסים נושאת באחריות נזיקית כמעוולת במשותף. עוד התייחס בית המשפט לעובדה שהמסים היתרים שנוכו מהקצבאות הועברו לרשות המסים, ולאפשרות כי הותרת כספי מסים אלה בידי רשות המסים תחשב כעשיית עושר ולא במשפט.

בית המשפט פסק הוצאות בסך 50,000 ש"ח לטובת ב"כ המבקשים בגין פועלו עד שלב זה וקבע מועדים להגשת כתבי הגנה. בית המשפט הורה לצדדים לפרסם בעיתונים יומיים מודעה בדבר אישור התובענה כייצוגית ולהגיש כתבי הגנה: הקרנות תוך 60 ימים ורשות המסים תוך 120 ימים.

הקרנות סבורות כי בהחלטה נפלו שגיאות מהותיות וכי נכון יהיה להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על ההחלטה.

הקרנות הגישו לבית המשפט המחוזי ביום 19 בנובמבר 2024בקשה מפורטת ומנומקת לעיכוב ביצוע ההחלטה, משום שבכוונתן להגיש בקשת רשות ערעור על ההחלטה בבית המשפט העליון. ביום 21 בנובמבר 2024 ניתנה החלטה לפיה ביצוע ההחלטה מעוכב בשלב זה וניתנה לתובעים אפשרות להגיב לבקשת העיכוב עד 28 בנובמבר 2024.
בהחלטה נוספת נקבע כי נוכח החלטתו בבקשה לעיכוב, לא תינתן החלטה בעניין נוסח המודעה שהגישו התובעים לאישורו.

ד. ששון עטרי ואברהם גרינפלד נ' מבטחים ואח' (הוגשה כנגד כל הקרנות):
המשא ומתן עם בא כח התובעים לא צלח, נוכח פערים גדולים בין עמדות הצדדים. בנסיבות אלו הקרנות הגישו את סיכומיהן בחודש אפריל 2024 וכעת ממתינים לפס"ד.

ביום 7 לאוגוסט 2024 ניתנה החלטתו של בית הדין האזורי לעבודה, במסגרתו נדחתה הבקשה לאישור התובענה הייצוגית לאור שינוי המדיניות של קרן מקפת בעניין השתכרות יתר של נכה בפרישה מוקדמת וביצוע תשלומים למפרע בעקבות שינוי המדיניות האמור. בית הדין החליט, לאחר בחינת כל השיקולים הרלוונטיים של המקרה, שיש לפסוק לכל אחד מהמבקשים גמול בסך של 10,000 ש"ח, וכן לפסוק לבאי כוחם שכר טרחה בסך של 50,000 ש"ח.

ביאור 5: - התחייבויות תלויות ותביעות (המשך)

ה. אליהו אביטל נ' מבטחים , קג"מ ומדינת ישראל:
בשלב זה נמסרה הודעה לבית הדין האזורי, כי הצדדים זקוקים לפרק זמן נוסף לגבש הסכמה ומתן דיווח לבית הדין. מועד הדיווח נדחה לבקשת הצדדים למחצית יוני 2024.
בינתיים התגבשה לכאורה הסכמה בין המדינה לקרנות על דרך הביצוע של חישוב קצבתו של התובע לפי 70% מהמשכורת הגבוהה במשרה מלאה. טיוטת הדברים נשלחה אל ב"כ התובע לתגובתו. מסתבר כי התובע אינו מסכים לאופן הצגת הדברים ותוצאות החישובים והוא פנה בנדון אל המדינה במהלך חודש יוני 2024. טרם ניתנה תגובת המדינה לפנייתו. בשלב זה, נוכח האמור, נמסרו הודעות לבית הדין כי הצדדים זקוקים לפרק זמן נוסף לגיבוש הסכמה ומתן דיווח לבית הדין. מועד הדיווח נדחה ליום 10 באוקטובר 2024.

ביום 10 באוקטובר 2024 הגיע התובע בהודעה ובקשה למתן פסק דין והוחלט שהמדינה תתייחס לכך עד ליום 31 באוקטובר 2024.

ביום 17 בנובמבר 2024 הגישה המדינה את תגובתה, בה נטען כי המדינה משלמת לתובע את מלוא הקצבה שצבר אצלה, ועל כן יש לתת פסק דין שדוחה את התביעה נגדה בהיעדר עילה. עוד נטען כי ממילא הקרנות הודיעו שהן מתכוונות להשלים את הקצבה מהמדינה ל70%- מהמשכורת הגבוהה, כפי שנתבע כאן וכפי שנקבע בעניין סידי -קג"מ.
עם קבלת עמדת המדינה ביקשו הקרנות להגיב גם הן לבקשת התובע וניתנה להן רשות לעשות כן עד 25 בנובמבר 2024 וכך הם עשו.

ו. חנה תמרי נ' מבטחים (הוגשה כנגד מבטחים , קג"מ מקפת והדסה):
ביום 14 בפברואר, 2024 ניתן פסק דינו של בית הדין האזורי לעבודה לפיו נדחתה בקשת האישור. בית הדין קבע, כי פרשנותן של הקרנות את הוראות התקנון האחיד מתיישבת עם הוראותיו ועם הרקע הקודם – תקנוני הקרנות והסדר הרציפות הקודם ביניהם. ביום 19 במרס, 2024 הגישו התובעים ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי. טרם נקבעו סדרי שמיעת הערעור.

נקבעו סדרי הגשת הסיכומים- המערערים -11 אוגוסט 2024; הקרנות –7 באוקטובר 2024; סיכומי תשובה -17 באוקטובר 2024. מועד שמיעת הערעור- 4 בנובמבר 2024.

מועד שמיעת הערעור נדחה, לפי בקשת המדינה מטעמים רפואיים, מיום 4 בנובמבר 2024 ליום 24 בפברואר 2025.

ז. פנינה ברוט נ' קרנות הפנסיה הוותיקות (הוגשה כנגד כל הקרנות)
בקשה שהגישו הקרנות להורות לבנק להגיש דוגמת מסמך פרישה לא קטוע, נדחתה.
בחודש מרס 2024 הוגשה עמדת הממונה על שוק ההון בהליך ובה ניתן מענה לשאלות שהופנו אליו בהחלטת בית הדין לעבודה. עמדת הממונה תומכת בעמדת הקרנות בהליך בסוגיות שהובאו להתייחסותו. ביום 14 במרס, 2024 הורה בית הדין לעבודה על הגשת סיכומים. המבקשת עד 14 ביוני, 2024, הקרנות עד ליום 14 ביולי, 2024, תשובה עד 21 ליולי, 2024.

לבקשת המבקשת נדחה מועד הגשת סיכומיה ליום 21 ביולי 2024 ונדחו בהתאמה המועדים להגשת סיכומי הקרן וסיכומי התשובה. בחודש אוגוסט 2024 הוגשו סיכומי המבקשת ועל הקרנות להגיש סיכומי תשובה עד 10 בדצמבר 2024.

ח. ריבוע כחול נדל"ן נ' קג"מ, מבטחים, מקפת והדסה (הוגשה כנגד מבטחים, מקפת והדסה)
ישיבת גישור ראשונה התקיימה ביום 30 באפריל, 2024.
על הצדדים לשוב ולעדכן את בית המשפט עד ליום 1 ביוני, 2024 על אודות התקדמות הליך הגישור.
ביום 6 במאי 2024 העביר המגשר לנתבעות רשימת שאלות להתייחסות הנתבעות. ביום 27 ביוני 2024 העבירו הנתבעות מענה מטעמן.
הצדדים קיימו מספר ישיבות גישור, ואף צפויים להמשיך ולקיים ישיבות בשבועות הקרובים.
הצדדים קיימו מספר ישיבות גישור. בסופו של דבר, הליך הגישור לא צלח.

ביום 21 בנובמבר הוגשה לבית המשפט הודעה משותפת על סיום הליך הגישור. הצדדים ביקשו כי בית המשפט הנכבד יכריע בבקשות התלויות ועומדות וכן כי יקבעו הוראות בנוגע להמשך ניהול ההליך.

ביאור 5: - התחייבויות תלויות ותביעות (המשך)

ט. צבי קוגן נ' קרן מקפת (הוגשה נגד מקפת)
ביום 14 בינואר, 2024 הוגשה עמדת הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון בסוגייה הפרשנית שבמחלוקת בהליך. עמדת הממונה תומכת בעמדת הקרן, לפיה לפי התקנון האחיד חישוב המשכורת המבוטחת לצורך קביעת יחס השכר בחודשים אפריל – יולי 1988 יבוצע בחלוקת סכום דמי הגמולים ששולם בכל חודש בשיעור של 17.5% - שיעור דמי הגמולים המרבי לפי הדין (תקנות קופות הגמל), כפי עמדת מקפת. בעקבות הגשת עמדת הממונה הורה בית הדין לצדדים להודיע תוך 30 יום כיצד בכוונתם להתקדם בהליך זה.

בטרם הוגשה עמדת הממונה הגיש התובע בקשה לגילוי מסמכים ולמתן שאלון. מקפת הודיעה על התנגדותה לבקשה ובית הדין האזורי החליט בהחלטה מפורטת ומנומקת לדחות את הבקשה לגילוי מסמכים ושאלון מן הטעמים שפרטה מקפת בעמדתה.

לאור עמדות הממונה ובית הדין בהחלטתו בעניין הבקשה לגילוי מסמכים, שתמכו בעמדת הקרן, הוגשה ביום 15 בספטמבר, 2024 בקשה מוסכמת להסתלקות לא מתוגמלת של המבקש מההליך ובית הדין מצא לאשר אותה, בשים לב לכך שבישיבת הדיון המוקדם בית הדין חיווה דעתו הלכאורית לפיה לא נפל פגם באופן בו מחשבת הנתבעת את המשכורת הקובעת לפנסיה של עמיתיה, בשים לב לכך שלמשך מספר חודשים בשנת 1988 מעסיקים שונים הפרישו לקרן שיעורים שונים מהשכר המבוטח, ובשים לב לעמדת הממונה על שוק ההון. האישור ניתן בלא צורך בפרסום/מציאת מבקש חליפי וללא גמול והוצאות.

להערכת הקרן, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידי הקרן, בגין ההתחייבויות התלויות והתביעות שפורטו לעיל. סכום ההפרשה הכולל נרשם במסגרת סעיף התחייבויות תלויות, תביעות והתקשרויות במאזן.

ביאור 6 - הוצאות הנהלה וכלליות

במסגרת הניהול המשותף של קרנות הפנסיה שבהסדר משולמות חלק מההוצאות במרוכז עבור כל הקרנות. נערכת התחשבנות בין הקרנות לזקיפת ההוצאות על פי מודל שאושר.

	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2024	2023	2024	2023	2023
	בלתי מבוקר				מבוקר
	אלפי ש"ח				
שכר ונלוות	11,512	11,157	3,992	3,745	14,682
עדכון התחייבות להטבות לעובדים	27	34	-	-	1,115
החזקת משרד ותפעוליות שונות	6,219	5,933	1,982	1,881	7,956
מחשוב, נטו	5,559	4,703	1,951	1,452	6,255
סה"כ הוצאות הנהלה וכלליות	23,317	21,827	7,925	7,078	30,008

ביאור 7 - אירועים והתפתחויות בתקופת הדוח ולאחריו

א. ביום 7 באוקטובר 2023, החלה מתקפת פתע על מדינת ישראל שהובילה לפתיחת מלחמת "חרבות ברזל" (להלן "המלחמה") אשר עדיין נמשכת בימים אלו. למלחמה שורה של השלכות אשר הובילו להאטה בפעילות העסקית במדינת ישראל, ביניהן גיוס מאסיבי של אנשי מילואים, הגבלות על לימודים במערכת החינוך, סגירת עסקים רבים, תנודות משמעותיות בשוק ההון, במסחר במטבע חוץ, עליה בשיעור האבטלה ועוד.

עם פרוץ המלחמה בוצעו התאמות בתחומי השירות, אבטחת מידע, משאבי אנוש, תפעול, רגולציה וניהול השקעות להבטחת המשך שירות רציף לעמיתים וניהול תיק הנכסים של הקרנות בסביבה כלכלית תנודתית. לפרטים נוספים ראה דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2023, ביאור 23 - אירועים והתפתחויות בתקופת הדוח.
להמשך הלחימה ולעליית המדרגה בעימות מול איראן יש השפעות מיידיות וארוכות טווח על הגרעון התקציבי והפעילות הכלכלית במשק.
במהלך 2024 שלוש חברות דירוג האשראי הגדולות (Moody's, Fitch S&P,) הורידו את דירוגי האשראי של ישראל. בספטמבר 2024 Moody's הורידה שוב את דירוג האשראי של ישראל באופן חריג במיוחד בשתי דרגות. בנוסף הוסיפה תחזית דירוג שלילית. בדוח חריף ציינה Moody's את ההוצאות העצומות של המלחמה בשתי חזיתות ואת היעדרם של צעדים משמעותיים ומספקים מצד הממשלה כדי לטפל בגירעון.
קרן המטבע הבינלאומית (IMF) עדכנה בחודש אוקטובר בחדות את תחזית הגירעון של ממשלת ישראל לשנת 2024 לרמה של 9%, הרמה הגבוהה ביותר במערב כולו. בשנת 2025 ה-IMF צופה שישראל תסיים את השנה עם גרעון של 5.4%.

נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, בהתבסס על המידע המצוי בידי הקרן, אין השפעה מהותית על תוצאות הפעילות. עם זאת, ככל שתימשך הלחימה, לשינויים בפעילות הכלכלית במשק, לשינויים בווקטור הריביות הצמודות ארוכות הטווח ולשינויים בשכר הממוצע במשק ככל שיהיו, עשויה להיות השפעה על גובה ההתחייבות הפנסיונית ועל השווי ההוגן של הנכסים. בשלב זה לא ניתן להעריך את היקף ההשפעות העתידיות של המלחמה ככל שתהיינה על זכויות העמיתים ותוצאות הפעילות.

ב. ביום 24 ביולי 2024 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2024-9-5 "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ובקרנות הפנסיה" במסגרתו עודכנו הנחות שיעורי התמותה. יישומו של החוזר הינו החל מהמאזנים של רבעון שלישי 2024. הוראות החוזר יושמו ברבעון הנוכחי והשפעתן הינה קיטון של ההתחייבות הפנסיונית בכ- 0.2%.

ג. נציין שלאחר תאריך המאזן ווקטור הריביות היה תנודתי, אך שיעור השינוי המצרפי מתאריך הדוח ועד למועד פרסום הדוחות אינו מהותי.